

10 · ÅRS JUBILÆUMSSKRIFT

ANTI DOPING DANMARK 10 · ÅRS JUBILÆUMSSKRIFT

ANTI DOPING DANMARK

10 · ÅRS JUBILÆUMSSKRIFT

Forord

Vi vil fastholde den markante placering,
som dansk dopingbekæmpelse har
på det globale landkort

Mette Hartlev

Brøndby, december 2015

I 2015 er det 10 år siden, Folketinget besluttede at oprette Anti Doping Danmark som en selvstående institution under Kulturministeriet. Hermed anerkendte man det betydningsfulde arbejde, som idrættens egne organisationer havde iværksat mange år tidligere for at sikre idrætsudøvernes mulighed for at dyrke deres sport i dopingfrie omgivelser.

For at markere dette, gjorde vi i foråret 2015 sammen med nøglepersoner og samarbejdspartnere status over ADD's første 10 år ved et velbesøgt jubilæumssymposium. Her fik vi både et indblik i dansk og international dopingbekæmpelses historie, i antidopingarbejdets største udfordringer – og landvindinger, og i hvordan vi kan bruge historien og erfaringerne som afsæt for fremtidens indsats. De udfordringer, vi står over for som antidopingorganisation, idrætsverden og samfund, ser nemlig ikke ud til at blive mindre.

Med dette jubilæumsskrift ønsker vi både at markere den fremsynede indsats, pionerer i dansk idræt har ydet for dopingbekæmpelsen i Danmark forud for ADD's tilblivelse, og den fornemme indsats mange gode kræfter i og omkring ADD har leveret de seneste 10 år. Vi vil også pege på de vigtigste pointer og indsigter fra det hidtidige arbejde, så fremtidens indsats kommer til at stå på skuldrene af den viden og de erfaringer, vi har høstet i antidopingarbejdets fortsat unge liv.

ADD blev født for at værne om idrættens værdier. Fairplay, ærlighed, leg, mod, respekt, fællesskab, solidaritet og sundhed. Som vi alle ved, kompromitterer og underminerer doping disse værdier. Vi ved desværre også alt for godt, at det ikke er alle, der ser sådan på det, og at der eksisterer kulturer og subkulturer inden for idrætsverdenen og i samfundet, som opererer under helt andre normer. Det har ADD's og DIF's undersøgelse af dansk cykelsport bekræftet, ligesom WADA's nylige rapport om statsorganiseret doping i russisk atletik. Og de tilbagevendende rapporter om

myndighedernes beslaglæggelse af dopingstoffer bekræfter også, at doping eksisterer i både konkurrenceidrætten og blandt motionister.

I de 10 år, hvor ADD har eksisteret, er der sket en kolossal udvikling i både dopingmetoder og i de metoder, vi bruger til at bekæmpe doping. Dopingproblematikken er også blevet mere synlig og har fået mere politisk bevågenhed. Motionsområdet er blevet inddraget i antidopingarbejdet, og med den seneste lovændring fra 2015 har Folketinget vist ADD den store tillid, der ligger i både at styrke vores økonomiske fundament og yderligere udvide vores opgaveportefølje. Vi er utroligt glade for den tillid, og vi er meget bevidste om, at der heri også ligger en forventning om, at vi kan løfte den opgave, som WADA-koden har givet os: At beskytte alle idrætsudøveres ret til at deltage i dopingfri idræt og derved fremme sundhed, fairness og lighed for idrætsudøvere over hele verden.

I ADD har vi ikke i sinde at hvile på laurbærrene. Vi vil fortsat være hurtigt ude af starthullerne, og vi ser frem til at løfte denne opgave på en fremsynet og innovativ måde, som kan fastholde den markante placering, som dansk dopingbekæmpelse har på det globale landkort. Det kan vi ikke gøre alene, men kun i et tæt samarbejde med idrættens organisationer, Kulturministeriet og øvrige myndigheder og de mange andre engagerede aktører, der er parat til at kæmpe for at bevare respekten for idrættens integritet.

Der skal lyde en stor tak til alle, der har bidraget til antidopingarbejdet i ADD's første 10 leveår og forud for det. Og en særlig tak til de mange nøglepersoner i og omkring idrætten, som har bidraget til tilblivelsen af dette jubilæumsskrift.

God læselyst.

Mette Hartlev

Formand for ADD's bestyrelse fra 2013

Vi vil pege på de vigtigste pointer og indsigter fra det hidtidige arbejde, så fremtidens indsats kommer til at stå på skuldrene af den viden og de erfaringer, vi har høstet i antidopingarbejdets fortsat unge liv *Mette Hartlev*

ADD 2005–2015

10-års jubilæumsskrift

Anti Doping Danmark

Idrættens Hus, Brøndby Stadion 20

2605 Brøndby

Tlf.: +45 4326 2550

Fax: +45 4326 2546

E-mail: kontakt@antidoping.dk

Redaktion

Redaktør: Kim Højgaard Ravn

Foto: Istockphoto

Design og layout: Cool Gray og Jakob Berget

Tryk: Cool Gray

Miljøgodkendt trykkeri

Oplag: 400

Tak

ADD retter en stor tak til følgende bidragsydere for at have medvirket til tilblivelsen af ADD's 10-års jubilæumsskrift: Marianne Jelved, Niels Nygaard, Brian Mikkelsen, Søren Møller, Michael Kjær, Jens Evald, Finn Mikkelsen, Lone Hansen, Morten Mølholm Hansen, Birgitte Nielsen, Morten Brustad, Jakob Larsen, Kamilla Rytter Juhl og Jörg Jaksche.

Indhold

Mette Hartlev	Forord	2
Marianne Jelved	Dansk antidopingarbejde styrker idrættens integritet	7
Niels Nygaard	Dopingbekæmpelsen i Danmark – et historisk tilbageblik	8
Brian Mikkelsen	Danmarks rolle i det internationale antidopingsamarbejde	13
Søren Møller	Pionerindsats	16
Michael Kjær	Samspil mellem idræt, medicin og jura	20
Jens Evald	Fra spæde skridt til etableret myndighed – antidopingindsatsen 2005-2012	23
Finn Mikkelsen	ADD's udvikling – set fra sekretariatslederens stol	24
Lone Hansen	“At være nogen, man gider tale med”	29
Morten Mølholm Hansen	Idrættens troværdighed står på spil	32
Birgitte Nielsen	Fra interessevaretagelse til samarbejde	37
Morten Brustad	Et årti med stærke partnerskaber og nye dagsordner	40
Jakob Larsen	“Som et schweizisk urværk – det kører bare”	43
Kamilla Rytter Juhl	Ståtoiletter, morgenvækning og whereabouts – i en god sags tjeneste	46
Jörg Jaksche	Athleter forgår – systemet består	51
Michael Ask	Antidopingarbejdet er kun lige begyndt	54

Hvis ikke idrættens integritet er der, så er idrætten uinteressant for samfundet, for fansene og for idrætsudøverne

Marianne Jelved

Det koster samfundet rigtig meget at rette op på ungdommens fejl.
Men det er ingenting i forhold til omkostningerne
for den enkelte dopingmisbruger

Marianne Jelved

Dansk antidopingarbejde styrker idrættens integritet

Marianne Jelved, tidligere kulturminister

”Citius, altius, fortius”. Hurtigere, højere, stærkere. De Olympiske Leges valgsprog er de incitamenter, der har drevet og driver den ædle kappestrid i idrætten. Det handler om at blive bedre, at opnå det ypperste med både teknisk finesse og atletisk perfektion. Men en lige så vigtig dimension af idrættens kappestrid er legen, de etiske valg og det demokratiske fællesskab. Det handler ikke kun om at være hurtigere, højere, stærkere end de andre. Det handler om selv at stræbe efter at nå sit potentiale i bevidsthed om, at de etiske valg er afgørende. Derfor er bekæmpelsen af enhver form for snyd afgørende. Det gælder doping såvel som matchfixing, korruption og det ”urene trav”, der kan ske på banen. Vi bekæmper det for idrættens egen skyld og for det demokratiske fællesskabs skyld.

Værdier, integritet og fascination

Det handler også om, hvad Danmark skal være kendt for ude i verden: den rene sport, demokrati, menneskerettigheder, fair play, ædel kappestrid, ærlighed, tillid, ubestikkelighed – ja vi kan finde flere betegnelser for idrættens centrale værdier. For vi ved jo godt, hvad det er, der skal til for at bevare idrættens integritet. Hvis ikke den er der, så er idrætten uinteressant for samfundet, for fansene og for idrætsudøverne.

Idrætsudøverne er eksponenter for vores værdier. Når de danske idrætsudøvere vinder, så vinder vi alle sammen. Når de taber, så taber vi alle sammen. Hvis de bliver taget for doping, så har vi alle sammen en plet på samvittigheden. Man kan sige, at idrætsudøverne indgår en etisk samfundskontrakt, der rækker ud over idrætten.

Doping og sundhed

Som rollemodeller betyder idrætsfolkenes tilgang til fair play, holdånd og stræben efter det ypperste rigtig meget for deres omgivelser, der gerne spejler sig i dem og lader sig inspirere af dem. Alligevel er nogle ikke tilfredse med det, de ser i spejlet. Og så kan det begynde med kosttilskud, der ikke altid er rent, men kan indeholde farlige stoffer som steroider. Så kan det være begyndelsen på en skadelig vej, der kan ende med en ødelagt

krop og ødelagte organer. Det koster samfundet rigtig meget at rette op på ungdommens fejl. Men det er ingenting i forhold til omkostningerne for den enkelte dopingmisbruger. Bekæmpelse af doping handler om, at vi skal passe på hinanden.

Danmark som pionerer

Danmark har gået foran i den kamp gennem årene. Allerede i 1978 blev DIF's dopingudvalg nedsat. I 1989 var Danmark et af de første lande, der underskrev og ratificerede Europarådets antidopingkonvention. WADA – Det internationale antidopingagentur blev etableret i 1999 efter den første verdenskonference om doping afholdt i Lausanne. I marts 2003 blev den anden verdenskonference afholdt i København. Den blev startskuddet til UNESCO's internationale konvention mod doping. Igen var Danmark blandt de første til at ratificere konventionen. Men vi skal ikke hvile på laurbærrene.

Kampen fortsætter

Den politiske stemmeaftale om idræt fra maj 2014 styrker ADD's muligheder for at bekæmpe doping. ADD har sat gang i indsatser med fitnesskonsulenter, styrket efterforskningsarbejdet og rustet sig til at arbejde med biologiske pas ved at samarbejde med de nordiske organisationer om en Nordisk Biologisk PasEnhed og ved at få godkendt Bispebjerg Hospital til at analysere blodprøver. De sidste elementer støtter op om det nye kodeks, der er trådt i kraft i år, hvor fokus er på at effektivisere antidopingindsatsen, mens atleternes borgerrettigheder er blevet styrket.

I denne kamp har vi stræbt efter det hurtigere, det højere og det stærkere. Af hjertet tak til alle jer, der har været med til det gennem årene. Fortsat god kamp.

Dopingbekæmpelsen i Danmark

– et historisk tilbageblik

Niels Nygaard, formand for Danmarks Idrætsforbund

På DIF's vegne vil jeg gerne ønske Anti Doping Danmark hjerteligt tillykke med de første 10 år som den lovbundne danske nationale antidopingorganisation. DIF og ADD har i hele perioden haft et fortrinligt samarbejde, og det bygger bl.a. på, at ADD i dag løser en lang række opgaver, som DIF selv havde påtaget sig at løse, indtil Folketinget med Lov om fremme af dopingfri i idræt i 2004 gjorde den daværende forsøgsordning permanent.

Doping på dagsordenen

DIF's historik med dopingbekæmpelse rækker tilbage til 1978, hvor DIF's daværende generalsekretær Emanuel Rose iværksatte DIF's dopingkontrol i dansk eliteidræt. DIF's Dopingkontrolregulativ kom til i 1979, og efter Team Danmarks stiftelse i 1984 indledte DIF og Team Danmark et samarbejde om dopingkontrol gennem et fælles Dopingkontroludvalg med sekretariat i Team Danmark. Det retlige fundament var fortsat DIF's Dopingkontrolregulativ indtil indførelsen af DIF og ADD's fælles Nationale Antidopingregler i 2009.

Ved ændringen af de Nationale Antidopingregler i 2015 er anklagerfunktionen overgået til ADD, mens doms- og appelmyndigheden i dopingsager fortsat ligger i henholdsvis DIF's Dopingnævn og DIF-idrættens Højeste Appelinstant.

Hertil kommer samarbejdet med DGI og Firmaidrætten om bekæmpelse af doping i den foreningsdrevne motionsidræt, som bl.a. siden 2009 er kommet til udtryk i det fælles Motionsdopingreglement.

Alt dette viser til fulde, at dopingbekæmpelse i årevis har stået højt på den idrætspolitiske agenda i DIF, både nationalt og internationalt, samt i medierne. Senest illustreret ved ADD og DIF's fælles rapport om doping i dansk professionel cykelsport fra 1998 og tidligere ved DIF's rolle som medarrangør af den internationale WADA-konference i 2003.

Fair konkurrence

Som udgangspunkt bygger dopingbekæmpelse på idrættens ønske om, at idrætskonkurrencer skal afgøres på lige vilkår uden brug af præstationsfremmende midler. Det har gennem årene medført en række interessante drøftelser om, hvor grænserne skal gå, for samtidig illustrerer det olympiske motto "hurtigere - højere - stærkere", at det ligger indbygget i eliteidrættens natur at stræbe efter at opnå præstationsfremmende effekter med alle lovlige midler: Bedre fysisk og mental træning, bedre taktik, bedre kost og ernæring, bedre forebyggelse og behandling af skader, hjælp med uddannelse, frikøb fra arbejde, økonomisk støtte, bedre materiel og meget mere.

Men grænsen går ved doping. Den forbudte liste, som før stiftelsen af WADA blev udarbejdet af IOC, har i mange år defineret, hvilke stoffer, det er forbudt at anvende. I princippet er situationen sort-hvid. Det, der ikke er forbudt, er tilladt. Men DIF har altid interesseret sig for, om der herudover er en gråzone i form af stoffer eller metoder, som måske ikke er forbudte, men som DIF alligevel tager afstand fra af etiske årsager.

Tilbage i 2001 udfærdigede DIF et såkaldt gråzonenotat, der beskrev DIF's anbefalinger på området, og som bl.a. forholdte sig til kreatin og andre former for kosttilskud, brug af højdehuse, brug af drop efter konkurrence, m.v. Men holdninger flytter sig over tid. I 2008 udsendte DIF og Team Danmark et nyt fælles holdningsnotat om dansk idræts holdning til brug af kosttilskud og præstationsfremmende hjælpemidler, der fortsat er gældende. Formålet med holdningsnotatet er at modvirke sundhedsskadelige effekter af træning og konkurrence hos danske idrætsudøvere, både eliten, bredden og motionisterne.

Blandt de væsentlige punkter i holdningsnotatet advarer DIF og Team Danmark mod generel brug af kosttilskud i dansk idræt og mod brug af smertestillende medicin som grundlag for at kunne gennemføre træning og konkurrence.

Sundhedsfremmende antidopingarbejde

Herved nærmer vi os det andet væsentlige formål i dansk dopingbekæmpelse, nemlig sundhedsformålet, som i høj grad er med til at begrunde statens støtte til bekæmpelse af doping i Danmark. Hvor bekæmpelse af snyd i konkurrenceidrætten som følge af doping i vist mål kan anses at være en opgave for idrætten selv, er bekæmpelse af brugen af anabole steroider m.v. blandt både idrætsudøvere og motionister derimod i høj grad en samfundsopgave.

Fælles indsats

Tilsammen viser statens og idrættens engagement og støtte til bekæmpelsen af både dopingsnyd i idrætten og brugen af stærkt sundhedsskadelige stoffer blandt motionisterne, at de to formål går hånd i hånd både i lovgivningen, i samspillet mellem ADD, DIF og de øvrige idrætsorganisationer, og i ADD's daglige virke, som også omfatter de mange fitnesscentre uden for idrætten, som samarbejder med ADD.

Tillykke med fødselsdagen – DIF ser frem til et fortsat godt samarbejde med ADD også i årene, der kommer.

Dopingbekæmpelse bygger på idrættens ønske om, at idrættskonkurrencer skal afgøres på lige vilkår uden brug af præstationsfremmende midler

Niels Nygaard

Bekæmpelse af brugen af anabole steroider m.v. blandt både idrætsudøvere og motionister er i høj grad en samfundsopgave *Niels Nygaard*

Danmarks rolle i det internationale antidopingsamarbejde

*Brian Mikkelsen, tidligere kulturminister
og vicepræsident i WADA*

Straks fra min tiltræden som kulturminister i 2001 gjorde jeg kampen mod doping til en mærkesag. Etikken i sporten er og var truet af doping. Hele fascinationen af sporten var ved at gå fløjten efter først Festina-skandalen, så spredningen til skisporten, og siden til mange andre idrætsgrene. Jeg oplevede det selv på tæt hold ved OL i Salt Lake City i 2002, hvor flere skiløbere viste sig at have brugt doping.

Vi så sager i medierne med invaliderede unge mennesker, der fik smadret nyrer, lever, hjerte, nogle blev lammede og andre fik hjerneskader. Jeg mødtes med læger, der dokumenterede de fysiske skader af dopingmisbrug.

Jeg ville stoppe de værst tænkelige signaler til børn og unge om, at man skulle bruge doping for at blive god. Det skulle stoppes i opløbet. Nultolerance blev kodeordet for mig – nul-tolerance over for snyd i idræt og over for dopingmisbrugerne.

ADD ser dagens lys

Min forgænger havde oprettet ADD som en forsøgsordning. Af sikkert mange gode grunde var der tale om en lidt besynderlig og uhensigtsmæssig ordning, hvor ADD var opdelt i to bestyrelser i form af et kontroludvalg og et oplysningsudvalg.

Jeg samlede ADD til en sammenhængende institution med opbakning fra alle idrætsorganisationerne. At nå dertil indebar blandt andet en konstruktiv armlægning med DGI's formand

Søren Møller. Efter et omfattende forarbejde – herunder svære forhandlinger om finansieringen af ADD – kunne ADD endelig lovfæstes i 2004.

Bengt Saltin blev den første ADD-formand og en fremragende formand. Internationalt anerkendt med stor integritet og meget dedikeret i kampen mod doping.

Dansk aftryk på den internationale scene

Hovedindsatsen var derefter på det internationale plan. Der var behov for en harmonisering af alle regler – på tværs af idrætsgrene og på tværs af lande.

Med EU-formandsskabet i 2002 som springbræt kastede jeg mig ud i udbygningen af WADA – først som medlem af Executive Committee, senere som vicepræsident. Da jeg med de europæiske regerings opbakning, som i sig selv krævede en ikke ubetydelig indsats, stillede op som kandidat til posten som WADA-vicepræsident, blev jeg mødt af andre politiske kulturer i Sydamerika, Afrika og Asien og af regeringerne fra disse kontinenter. Embedsmændene koordinerede og Danmark var omdrejningspunktet for verdens antidopingindsats. Uden at sætte vores lys under en skæppe var det vores finest hours. Og netop vores.

**WORLD
ANTI-DOPING
AGENCY**
play true

Etikken i sporten er og var truet af doping. Hele fascinationen af sporten var ved at gå fløjten

Brian Mikkelsen

WADA var en kæmpe succes. Efter en lidt tumultarisk start i 1999 fik WADA større og større betydning. Det helt store spring blev opnået med afholdelse af den store verdenskongres i København i 2003, hvor den første World Anti Doping Code blev vedtaget. Det var et kæmpe setup. Vi var verdens centrum, og det var vel indgangen til alle fremtidige større begivenheder i Danmark.

Samtidig vedtog alle verdens regeringer en fælles forståelse, et Memorandum of Understanding, som indebar en enighed om en finansieringsnøgle, som fastsatte regeringernes halvdel af finansieringen af WADA samt om harmonisering af nationale lovgivninger.

Forud for kongressen var gået et meget omfattende lobbyarbejde og en politisk indsats, der kunne samle regeringer og idrætsorganisationer om et fælles grundlag. Blandt idrætsorganisationerne var især FIFA tilbageholdende – for at sige det mildt. Det krævede mange snakke med Sepp Blatter, Heinz Verbruggen og Jacques Rogge. Og blandt regeringerne måtte vi tage mange forhandlingsrunder med Frankrig, USA, Rusland m.fl. At det lykkedes var ikke en selvfølge. Der var mange hensyn, meget tovtækkeri og mange kompromisser, som ikke mindst lykkedes, fordi embedsmændene med meget kompetente og engagerede Søren Riiskjær i spidsen arbejdede i døgn drift for et resultat.

Jeg vil tillade mig at påstå, at hvis ikke det i København dengang i 2003 var lykkedes at nå til enighed blandt regeringer og idrætsorganisationer om et grundlag for arbejdet for en ren idræt, så var kampen mod doping blevet tabt.

Uafhængighed og forpligtende politisk samarbejde

Med forløbet omkring WADA-kodeksets tilblivelse in mente stod det dog også lysende klart, at idrættens internationale organisationer

ikke selv var i stand til at løfte udfordringen med doping. Det var nødvendigt med et internationalt agentur kendetegnet ved uafhængighed og gennemskuelse.

Derfor måtte verdens regeringer træde til. Men det var ikke nogen let sag, for der var ingen tradition for at verdens regeringer kunne indgå et forpligtende samarbejde om idrætten. Mange uforpligtende erklæringer har været vedtaget i UNESCO og Europarådet, men et forpligtende politisk samarbejde, der også involverer økonomi, var der ingen præcedens for.

Jeg vil også påstå, at det ikke mindst skyldtes presset fra regeringerne, at det lykkedes at få en række af de tilbageholdende forbund som FIFA og UCI med. WADA-kodekset blev implementeret i idrætsorganisationerne før OL i 2004.

Tæt samarbejde

Jeg havde igennem alle årene som kulturminister og vicepræsident i WADA et meget tæt samarbejde med ADD, som tit var forbi mit kontor eller med på rejserne rundt i verden, hvor vi koordinerede kampen mod doping.

ADD har gjort det fremragende. Det har været vigtigt med vores markante internationale profil, at ADD var second to none som udgangspunkt for det nationale antidopingarbejde. Jeg har meget stor tiltro til, at ADD fortsat vil være en toneangivende organisation, som andre nationer vil lade sig inspirere af i kampen mod doping. ADD har haft afgørende betydning for en renere idræt i Danmark, men også internationalt. Jeg er sikker på, at ADD fortsat vil indtage en central rolle i kampen for en renere idræt både nationalt og internationalt og gøre en afgørende forskel.

Det stod lysende klart, at idrættens internationale organisationer ikke selv var i stand til at løfte udfordringen. Det var nødvendigt med et internationalt agentur kendetegnet ved uafhængighed og gennemskuelse.

Brian Mikkelsen

Jeg ville stoppe de værste tænkelige signaler til børn og unge om, at man skulle bruge doping for at blive god

Brian Mikkelsen

Pionerindsats

Søren Møller, formand, DGI

Da dopingproblemet for alvor blev synligt i slutningen af 1990'erne, stod DGI på sidelinjen og forholdt sig passiv. Grundholdningen var, at breddeidrætten ikke havde noget dopingproblem. Doping var kun et anliggende for eliteidrætten, blev det fremført med stor styrke. At bede motionsdamer på gymnastikholdet om en dopingtest var helt ude af proportion, lød argumentet.

Men først Elsebeth Gerner Nielsen og senere Brian Mikkelsen kastede sig ind i kampen mod doping med stor ildhu, og de lagde begge stor vægt på, at hele idrætten stod bag den danske indsats. Efter lange og svære forhandlinger blev der opnået et typisk dansk kompromis. ADD blev etableret som en forsøgsordning med to ben – et kontrolorgan og et oplysningsorgan – og DGI bidrog til finansieringen af og var omfattet af oplysningsorganet.

Det blev derfor også indskrevet i missionen for ADD, at

”ADD skal i samarbejde mellem regeringen og idrættens organisationer bekæmpe brugen af doping og styrke de grundlæggende værdier i både eliteidrætten og den brede folkelige idræt i Danmark”

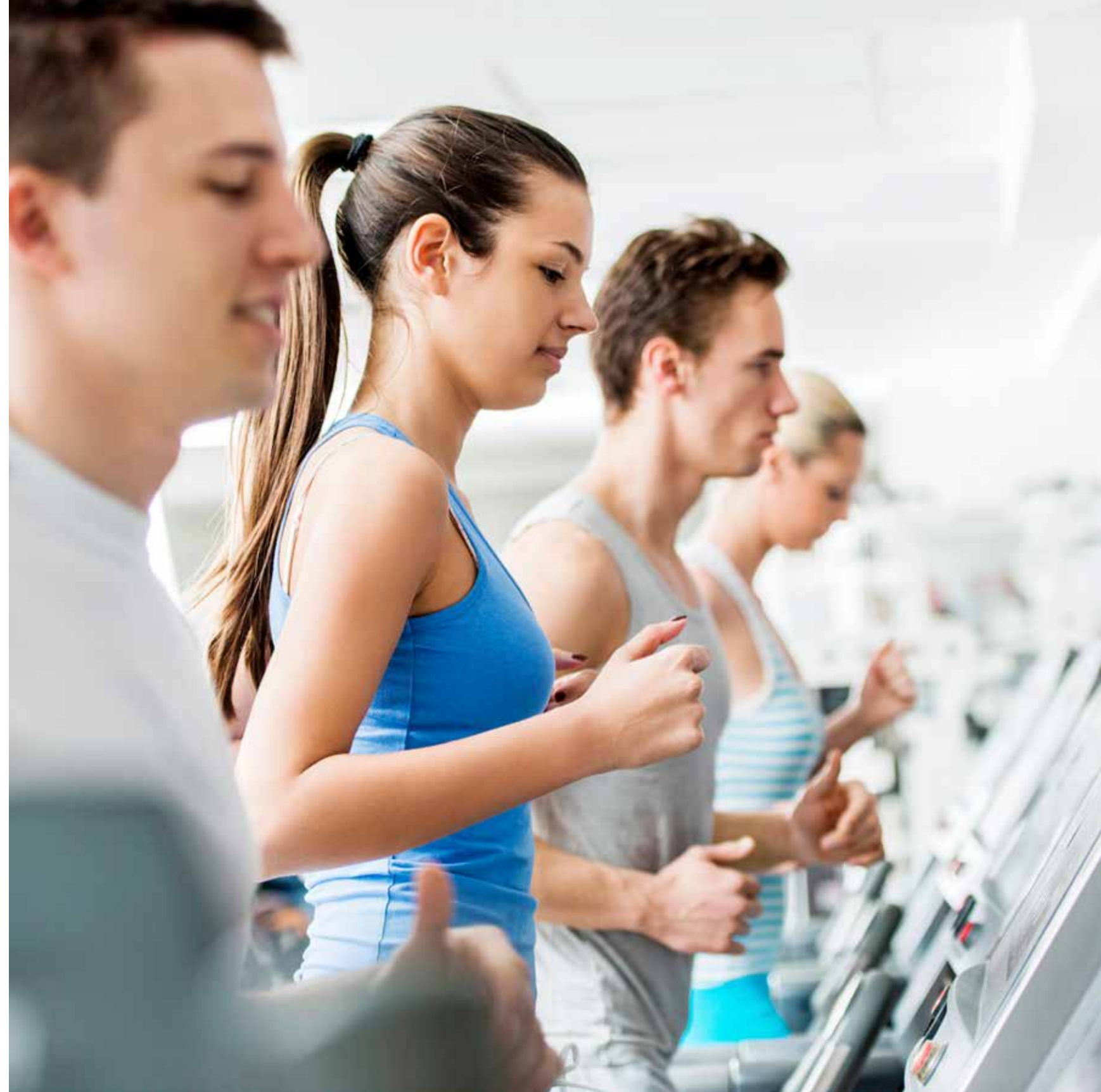
Denne formulering har altid været gældende og er det stadig – og den er central for DGI.

Opdelingen i to organer viste sig hurtigt at være uhensigtsmæssig, og da ADD skulle grundfæstes ved lov, stod det klart, at alle

aktiviteter måtte samles i en fælles institution. Igen måtte DGI sluge nogle kameler, men armen blev vredet godt rundt, og vi måtte acceptere et kompromis, hvor vi bidrog med et ganske stort beløb til finansieringen af ADD og fik sæde i bestyrelsen. Formuleringen i missionen blev fastholdt.

I de første år lykkedes det under Bengt Saltins brede vinger at skabe et konstruktivt samarbejde mellem alle parter. Men da det senere viste sig, at DGI faktisk havde et dopingproblem – ja, at antallet af positive tilfælde faktisk var større i DGI end i eliteidrætten – da fik vi nogle udfordringer i forhold til ADD.

Grundlæggende styrke- og konditionstræning har altid været en fast bestanddel af den frivillige idræt. Men da kommercielle udbydere i 90'erne og 00'erne ikklædte denne træningsform nye gevandter, måtte vi selvfølgelig reagere. Vi begyndte at hjælpe frivillige foreninger med anskaffelse af udstyr og uddannelse af instruktører, så de kunne tilbyde medlemmerne disse aktiviteter i lokalsamfundet. I samarbejde med DIF etablerede vi ForeningsFitness. Det blev en succes. På 10 år har vi fået næsten 100.000 medlemmer til disse aktiviteter.

Udvalget kunne konkludere, at doping i fitness er et fænomen, der skal tages alvorligt

Søren Møller

Doping i fitness har en helt anden karakter og begrundelse end doping i eliteidræt

Søren Møller

Men succesen havde en bagside. Antallet af positive dopingkontroller voksede eksplosivt, og flere og flere frivillige ledere henvendte sig med usikkerhed og spørgsmål. Vi gjorde det selvfølgelig klart, at doping ikke kunne tolereres i den frivillige idræt, og at medlemmer, der blev testet positive, skulle udelukkes efter reglerne. Men det var kun toppen af isbjerget, der blev afdækket med de få kontroller, der blev gennemført.

I nogle foreninger udviklede der sig et egentligt dopingmiljø, og de frivillige ledere havde svært ved at tackle det.

I den forbindelse oplevede vi, at ADD ikke i tilstrækkeligt omfang iværksatte initiativer, der kunne afhjælpe de udfordringer, som lokale frivillige stod over for. Et af de centrale stridspunkter var spørgsmålet om, hvorvidt en formand fra en lokalforening kunne anmode ADD om at gennemføre en test af en mistænkt person. Vi fik henvendelser fra en række formænd, som kunne se, at der omkring en bestemt personkreds udvikle sig et miljø med dopingmisbrug. Men uden beviser stod disse frivillige magtesløse. De kunne ikke bortvise på mistanke alene, og forsøgte de en dialog blev de ofte afvist – i enkelte tilfælde endda chikaneret.

I regi af Kulturministeriet blev der nedsat en arbejdsgruppe, der skulle belyse problemet og fremkomme med forslag til bekæmpelsen af motionsdoping. Udvalget kunne konkludere, at doping i fitness er et fænomen, der skal tages alvorligt – ja faktisk er brugen af doping lige så udbredt som brugen af narkotika.

Men doping i fitness har en helt anden karakter og begrundelse end doping i eliteidræt. Doping i fitness handler ikke om at forbedre den sportslige præstation. Det handler udelukkende om at få store muskler – ikke for at træne styrke, men for at se ud! Bekæmpelsen af doping i fitness skal derfor tage helt andre midler i brug end bekæmpelse af doping i eliteidræt.

Ministeriets udvalg skabte klarhed på en række spørgsmål især i forhold til de kommercielle centre. Men vores primære ønske – at kunne anmode ADD om at teste medlemmer, der har vakt mistanke – stødte mod en række juridiske forhindringer.

Først for 3-4 år siden skete der et markant skifte i forhold til bekæmpelse af motionsdoping. Først da blev der iværksat effektive indsatser, som kunne møde de frivillige foreningers udfordringer. Og det viste sig, at ADD med ret få midler var i stand til at imødekomme de grundlæggende behov for de frivillige ledere. Ved at etablere et rejsehold, der både kan håndtere det forebyggende arbejde og gennemføre kontroller – og som kan rykke ud med meget kort varsel – er der fundet en ordning, der tilsyneladende løser de mest presserende behov. Vi har i hvert fald kunnet konstatere et betydeligt fald i henvendelser fra vore medlemsforeninger – og et betydeligt fald i antallet af positive tests!

Samspil mellem idræt, medicin og jura

Michael Kjær, formand for Anti Doping Danmarks bestyrelse 2004-2006

Perioden var præget af aktivitetsudvidelser såvel på kontrolområdet som på oplysningsområdet og forskningsområdet. Allerede fra starten etableredes arbejdsgrupper, som dækkede henholdsvis a) Oplysning/uddannelse, b) Kontrol/Jura og c) Forskning/Medicin.

Der blev lagt vægt på videnforøgelse i bestyrelsen, hvad angår indsigt i brug og virkning af doping, hvorfor det indførtes, at der til hvert bestyrelsesmøde skulle være et fagligt indslag af 30 minutters varighed inden for doping.

Der blev endvidere etableret kontakt til danske forskningsmiljøer, som kunne tænkes at koble deres eksisterende aktiviteter til en mere dopingrettet profil, og midler til at befordre dette blev uddelt. Det medførte en tjenstvillighed fra flere vigtige forskningslaboratorier, som man siden har kunnet trække på, hvad angår indsigt og knowhow. Flere af disse miljøer har sidenhen hentet store bevillinger fra WADA og står centralt internationalt.

Inden for kontrolområdet blev der arbejdet med et lovforslag i forbindelse med doping, og testning af grupper udover organiserede idrætsudøvere blev udvidet til fx også at omfatte udøvere i fitnesscentre.

Inden for undervisning og formidling blev hele den elektroniske tilgang udvidet, og hjemmesider såvel som elearning var i testfase. Undervisningsmateriale til skoleundervisning blev udviklet, og mange formidlende foredrag blev afholdt.

Perioden var begunstiget af, at den siddende kulturminister Brian Mikkelsen ikke alene var meget optaget af dopingspørgsmål men også sad centralt placeret i WADA. Det betød en betydelig bevågenhed om antidopingarbejdet, og flere af de symposier, som blev holdt i Danmark, var med ministerdeltagelse og delvist deraf følgende øget pressebevågenhed.

Bestyrelsen bestod i perioden af repræsentanter udpeget af henholdsvis Kulturministeriet og idrættens organisationer. Sekretariatet havde fem ansatte under ledelse af Finn Mikkelsen. ADD ser i dag anderledes ud. Bestyrelsen er uafhængig af idrættens organisationer, som ikke er direkte repræsenteret, og organisationen er blevet større og stærkere i takt med, at opgaverne er blevet flere og indsatsen for en ren idræt intensiveret.

Der blev etableret kontakt til danske forskningsmiljøer, som kunne tænkes at koble deres eksisterende aktiviteter til en mere dopingrettet profil, og midler til at befordre dette blev uddelt

Michael Kjær

Perioden var begunstiget af, at den siddende kulturminister Brian Mikkelsen ikke alene var meget optaget af dopingspørgsmål men også sad centralt placeret i WADA *Michael Kjær*

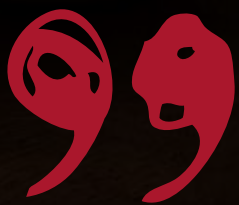

I 2006 ændredes dette, da ADD, som den første antidoping-organisation i verden, lovgivningsmæssigt blev pålagt et etablere en permanent kontrolordning i landets fitnesscentre

Jens Evald

I dag synes der at være en almindelig accept både i idrætten og i befolkningen af, at antidopingarbejdet er nødvendigt

Jens Evald

Fra spæde skridt til etableret myndighed – antidopingindsatsen 2005–2012

Jens Evald, formand for
Anti Doping Danmarks bestyrelse 2006–2012

Pionertiden – ADD bliver til

ADD's indsats i Danmark kan inddeles i forskellige faser. Første fase var perioden 2000–2004. ADD var i 2000 oprettet som et 3-årigt forsøg, bl.a. med det formål at opstille rammer for en effektiv dopingkontrol i forskellige idrætsmiljøer og at placere Danmark som et foregangsland i den internationale dopingbekæmpelse. Man kan kun gisne om, hvad der ville være sket, hvis forsøget var mislykkedes. Det gjorde det som bekendt ikke, og med virkning fra 1. januar 2005 blev ADD ved lov gjort til en permanent offentlig selvejende institution. Samtidig tiltrådte en ny bestyrelse med 12 medlemmer, hvor jeg var iblandt og med professor dr.med. Michael Kjær som formand. I slutningen af februar 2006 fik jeg en uventet opringning fra Michael Kjær, der fortalte, at han ønskede at træde tilbage fra formandsposten, og valget som afløser var faldet på mig. Det var en hurtig forfremmelse. Perioden 2005–2012 udgør antidopingindsatsens anden fase, og det er denne fase, som behandles i dette indlæg.

Konsolidering, udvidelse og værdikamp

Den første fase var pionértiden med opbygning af et dopingkontrollsystem, der som et af de første opfyldte de højeste standardiseringsnormer. Den anden fase er karakteriseret ved tre ting: konsolidering, udvidelse af antidopingindsatsen og værdikamp. Med første fase var ADD kommet godt fra start, og det var derfor vigtigt for bestyrelsen i den anden fase at fortsætte og fastholde det høje kvalitetsniveau i antidoping-arbejdet, hvor hovedindsatsområdet var eliteidrætten.

I 2006 ændredes dette, da ADD, som den første antidoping-organisation i verden, lovgivningsmæssigt blev pålagt at etablere en permanent kontrol-ordning i landets fitnesscentre. Der fulgte vel at mærke ikke penge med denne nye forpligtelse, som skulle finansieres af centrene selv. I 2007 udarbejdede ADD en handlingsplan rettet mod motions- og fitnesscentre, og i 2008 blev dette fulgt op med et lovgivningspåbud om, at motions- og fitnesscentre skal informere om, hvorvidt de har en aftale om kontrol med ADD. Der er ikke tvivl om, at indsatsen mod motionsdoping er vigtig, men med de begrænsede midler, ADD

havde til rådighed, betød det også, at der ikke i bestyrelsen altid var enighed om, hvor hovedindsatsen i ADD skulle lægges.

Som enhver ny offentlig institution måtte ADD stå sin prøve i medierne. Det var langt fra naturligt for alle, at idrætsudøvere skulle underlægge sig dopingkontrol. Synspunkterne var mange og ikke altid lige klare. Flere mente, at antidopingsystemet var rigtigt og krænkede idrætsudøvernes basale rettigheder. Fælles for kritikerne var, at ingen var jurister, og at ingen tilsyneladende havde et nært kendskab til, hvorledes antidopingarbejdet foregik i praksis. I 2007 kulminerede det med cykelrytteren Michael Rasmussen, som af sit hold blev sendt hjem fra Tour de France. En bog blev udgivet om dramaet, og antidopingmyndighederne blev hængt til tørre. Forfatteren hævdede at have anvendt videnskabelig metode, så bogen var sandheden. Det var den ikke.

Mens værdikampen rasede, afviste ADD at hjælpe cykelholdet CSC med at være en del af holdets antidopingprogram målrettet holdets ryttere. ADD var skeptisk og – viste det sig senere – med rette.

Det er selvsagt vanskeligt at udnævne en vinder af værdikampen, men jeg er tilbøjelig til at mene, at det var de etablerede antidoping-organisationer, der vandt. I hvert fald synes der i dag at være en almindelig accept både i idrætten og i befolkningen af, at antidopingarbejdet er nødvendigt og foregår på en retlig forsvarlig måde. De Nationale Antidopingregler, som blev lavet i 2009 i samarbejde mellem Danmarks Idrætsforbund og ADD, skulle sammen med Motionsdopingreglerne, sikre dette.

ADD rustet til fremtiden

I dag befinder ADD sig i den tredje fase. En ny fordelingsnøgle har betydet en økonomisk saltvandsindsprøjtning til ADD, som med det nye WADA-kodeks (2015) har sat fokus på en række nye opgaver, bl.a. efterforskning. Den fjerde og (måske) sidste fase indledes i 2018, hvor ADD forventes at modtage et årligt tilskud på 30 mio. kr. Til den tid er ADD 13 år, ung nok til at huske sin historie og gammel nok til at bære antidopingindsatsen ind i fremtiden.

ADD's udvikling – set fra sekretariatslederens stol

Finn Mikkelsen, sekretariatsleder i Anti Doping Danmark frem til 2010

Jeg startede som sekretariatsleder for dopingområdet i Team Danmark i 1986. Sekretariatet blev oprettet i tilknytning til Team Danmarks konsulentafdeling, og DIF's Dopingkontrolregulativ var med til at sikre et optimalt grundlag for gennemførelse af dopingkontrol. DIF og især Team Danmark sørgede for finansieringen.

Fra 1988 samarbejdede DIF og Team Danmark gennem et fælles dopingkontroludvalg, og målet var at gennemføre forebyggende kontroller med optimal retssikkerhed – herunder ensrettede procedurer, sagsbehandling og sanktioner for alle danske idrætsudøvere. Dopinglisten blev udsendt hvert år, inklusive oplysninger om hvilken medicin, der lovligt kan benyttes ved skader og lignende. Budskabet til alle medlemmer af DIF var klart: Brug af doping er usundt og ulovligt, og du kan blive testet når som helst og hvor som helst. Urintest foregik uden varsel, og godt 60 % var i forbindelse med træning.

Samarbejdet med de øvrige nordiske lande har altid haft stor værdi for både ADD, det øvrige internationale samarbejde og udviklingen generelt i antidopingarbejdet. Den Nordiske Antidoping Konvention (1986), som gav tilladelse til at teste andre nordiske udøvere, der opholder sig i landet, var frem til 1990 den eneste multilaterale aftale i verden på antidoping-området.

Helt frem til 1998 fandt der ikke prøvetagning sted i ret mange lande. Få lande havde nationale dopingregulativer, og andre benyttede reglerne fra udøverens internationale forbund. Udøvere fra samme land kunne få vidt forskellige sanktioner afhængigt af hvilket internationalt forbund, der havde udført testen. I Danmark var reglerne ens for alle trods protester fra blandt andre UCI.

Dopingafsløringer i 1998 i forbindelse med Tour de France og VM i svømning viste offentligheden, at dopingproblemet nødvendiggjorde et omfattende samarbejde mellem staten og

idrættens organisationer. IOC kom under stort pres og reagerede ved at nedsætte flere kommissioner samt tage initiativ til en verdenskonference om doping i 1999, der medførte oprettelsen af WADA.

Den danske regering iværksatte en revidering af dopingloven, og kulturministeren nedsatte et ekspertudvalg med professor Bengt Saltin fra Center for Muskelforskning som formand. Udvalget fik til opgave at udarbejde en hvidbog om doping i Danmark. På baggrund af fem undersøgelser med 7.000 besvarelser kunne vi konkludere, at der var forholdsvis få, der anvendte dopingmidler i Danmark: Fra 0,3 procent i befolkningen til 5 procent af de mandlige respondenter i motions- og fitnesscentrene.

Udvikling af dansk antidopingarbejde

Kulturministeriet indgik i foråret 2000 aftale med idrætsorganisationerne om et nyt, nationalt antidopingprogram kaldet Anti Doping Danmark, der fik til formål at styrke og udvikle de grundlæggende værdier i eliteidrætten og i den brede idræt gennem oplysning, holdningsbearbejdelse og forskning. Programmet skulle opstille rammer for en effektiv kontrol i forskellige idrætsmiljøer og sikre Danmark som et af foregangslandene i internationalt antidopingarbejde.

Bengt Saltin blev ADD's første formand. Af politiske årsager blev der nedsat to udvalg med hver tre medlemmer, som fik det overordnede ansvar for henholdsvis oplysning og kontrol. Jeg blev udpeget til sekretariatsleder for kontrolsekretariatet – Rasmus Damsgaard tilsvarende for oplysningssekretariatet.

Over de følgende fire år udviklede antidopingarbejdet sig markant med flere samarbejder både nationalt og internationalt. ADD arbejdede målrettet med kvalitetssikring og spillede en væsentlig rolle i etableringen af internationale organisationer, som skulle arbejde for høj kvalitet og standardisering af antidopingarbejdet, og

Målet var at gennemføre forebyggende kontroller med optimal retssikkerhed *Finn Mikkelsen*

Dopingafsløringer i 1998 i forbindelse med Tour de France og VM i svømning viste offentligheden, at dopingproblemet nødvendiggjorde et omfattende samarbejde mellem staten og idrættens organisationer *Finn Mikkelsen*

ADD bør overveje, om og hvordan der kan ydes støtte og knowhow til andre lande med henblik på at fremme lige konkurrencevilkår mellem udøvere globalt *Finn Mikkelsen*

i 2004 blev Danmark det første land, der etablerede en ordning om uanmeldt dopingkontrol i fitnesscentre.

I 2003 blev WADA's World Conference on Doping in Sport afholdt i København. Den danske kulturminister og medlem af WADA's bestyrelse Brian Mikkelsen var vært, og der deltog mere end 1.000 delegerede fra alle større internationale specialforbund samt 80 regeringer. Det første WADA-kodeks blev vedtaget på kongressen. Det var et stort skridt fremad i kampen mod doping og sikrede blandt andet harmonisering af dopingreglerne på tværs af idræts- og landegrænser.

ADD's samarbejdsrelationer

ADD har i hele perioden haft et nært samarbejde med Kulturministeriet. Dette indebærer blandt andet en målsætning om, at Danmark skal være foregangsland vedrørende forskning i antidoping, både inden for medicinsk/naturfaglig og humanistisk/samfundsvidenskabelig forskning, hvorfor der gennem årene er afsat mange millioner kroner til dette formål.

I perioden 2005-2009 havde ADD en resultatkontrakt med Kulturministeriet, der fastlagde de ønskede resultater af ADD's virksomhed i kontraktperioden. Fra 2009 har ADD afleveret rapporter til ministeriet via en rammeaftale, der afstikker retningslinjer, rammer og overordnede målsætninger for ADD.

ADD og Dansk Fitness & Helse Organisation (DFHO) indgik i 2007 en aftale om dopingkontrol i alle fitnesscentre under DFHO.

Betydningen af et velfungerende whereabouts-system blev klar for eliteudøvere i hele verden, da Michael Rasmussen måtte forlade Tour de France i 2007 og efterfølgende blev sanktioneret for at give forkerte oplysninger om sine whereabouts og unddrage sig dopingkontrol. Sagen viste samtidig, at der var behov for justering af WADA-kodeks med hensyn til udveksling af data mellem

ationale og internationale antidopingorganisationer, og dette blev det mest markante danske fingeraftryk, da WADA-kodeks blev revideret ved World Anti Doping Conference i Madrid i november 2007.

ADD's vigtigste opgaver i fremtiden

ADD råder over stor faglig ekspertise på alle områder, og ADD er klart blandt de førende NADO'er i verden.

Jeg er overbevist om, at ADD allerede har lagt planer for indsatsområder og udviklingspotentialer i forbindelse med implementering af de nye regler i 2015-udgaven af WADA-kodeks, som blandt andet indeholder forslag til mere intelligent dopingbekæmpelse, inklusive efterretning og efterforskning.

Et kommende indsatsområde kunne være den globale implementering af WADA-kodeks. Der er lande og internationale specialforbund, hvor de gældende regler om kontrol og oplysning af forskellige årsager ikke er implementeret eller fungerer. ADD bør – evt. i samarbejde med andre nationale antidopingorganisationer – overveje, om og hvordan der kan ydes støtte og knowhow til andre lande med henblik på at fremme lige konkurrencevilkår mellem udøvere globalt.

Det er glædeligt, at ADD fra 2015 tilføres økonomiske midler i en størrelsesorden som de lande, man hidtil har samarbejdet og målt sig med, og mange opgaver kan dermed optimeres. Andre regeringer kunne lære af det danske eksempel og give støtte direkte til antidopingarbejdet. Antidopingarbejdet vil dog fortsat have behov for øgede ressourcer til at efterleve WADA-kodeks, og det vil være rimeligt, at de idrætsudøvere, professionelle klubber og internationale specialforbund, der har de største indtægter, fremover i højere grad vil medvirke til finansieringen.

Finn Mikkelsen gik bort den 27. september 2015 i en alder af 66 år. Æret være hans minde.

TEAM DANMARK

“At være nogen, man gider tale med”

Interview | Lone Hansen, direktør i Anti Doping Danmark 2011-15 og nuværende direktør i Team Danmark

Du havde som direktør det administrative ansvar i ADD i 3½ år. Hvordan vil du beskrive organisationens udvikling i den periode?

Det politiske fokus på idrætten og herunder antidopingarbejdet har betydet meget for organisationens udvikling. Kulturministeriet iværksatte en analyse af idrættens struktur og økonomi. Analysen var en god lejlighed for ADD til at afdække og italesætte nogle af de problemstillinger, som prægede antidopingarbejdet i Danmark. Det drejede sig fx om ressourceallokering og pengestrømme, hvor ADD var indirekte finansieret af Kulturministeriet via bevillinger fra idrætsorganisationerne. Jeg syntes, at det var væsentligt at få ordentligt belyst, hvad det betød, at man som kontrollerende myndighed var i et afhængighedsforhold til dem, man kontrollerede, idrætten. Det er en fin balancegang. Antidopingarbejdet i Danmark er vokset ud af idrætten, og strukturen har derfor sine helt naturlige årsager, men analysen var en god anledning til at se på området med nye øjne og undersøge, om man kunne optimere på forholdene og skrue tingene sammen på en endnu bedre måde til gavn for både antidopingarbejdet og dermed også for idrætten. Det har betydet meget for organisationens udvikling at få de ting italesat. Der var et vindue for at se på nogle ændringer, en brændende platform at arbejde på.

Motionsdoping – et samfundsproblem

Hvilken udvikling oplevede du, at antidopingarbejdet – særligt det danske – undergik fra 2011-15, hvor du stod i spidsen for den danske indsats?

Det blev meget vigtigt at få afklaret, hvordan vi skulle håndtere motionsdoping. Det kunne potentielt blive en meget stor opgave for den relativt lille organisation, ADD er. Vi lagde derfor stor vægt på, at motionsdopingproblematikken blev defineret som et fælles ansvar, der skulle løses via samarbejde. At definere det som et samfundsproblem, og dermed noget alle skulle være med til at løfte. Og derfor også at gøre ADD til en samarbejdspartner frem for kun at være dem med kontrolhatten på.

Hvordan er du gået til den opgave? Håndtering af motionsdoping var og er stadig nyt land i antidoping-mæssig sammenhæng, så der har vel næppe været best practice-eksempler at læne sig op ad?

Det er rigtigt. Præmissen har været, at vores håndtering af motionsdopingproblematikken har været og er pionerarbejde. Det har derfor også haft omverdenens bevågenhed, at vi har grebet fat i det. Vi er gået til opgaven med det mindset, at det er vigtigt at håndtere den positivt og konstruktivt. At være nysgerrig på, hvordan vi kan sætte opgaven i en kontekst, så der kommer et drive og positivitet ind, og så det ikke bare bliver et problem. Der har samarbejde været et nøgleord.

Hvordan synes du, at det flyttede sig de tre år? Kunne du mærke effekten af ADD's indsats?

Måden der blev talt om motionsdoping ændrede sig meget. Fra ”kontrol af fitnesscentre” til ”et samarbejde omkring motionsdoping”. Vi oplevede at få skabt et fællesskab om problemet, hvor man ønskede at samarbejde og finde fælles løsninger, frem for at man fx som fitnesscenter rekvirerede ADD til at løse problemet. Det var et stort skifte.

ADD's fingeraftryk

Hvad ser du som ADD's vigtigste bidrag til antidopingarbejdet, i den periode du var en del af arbejdet og i jubilæumsperioden i det hele taget?

Der er to store områder. For det første motionsdoping, hvor vi fx kan se ADD's indflydelse på revideringen af WADA-kodekset frem mod 2015. ADD's stemme kom rent faktisk til at betyde en hel del i forhold til det at rumme motionsområdet i regelsættet.

Mit vigtigste budskab er at fokusere på dialogmuligheden i arbejdet for en renere idræt

Lone Hansen

For det andet blev ADD via vores deltagelse i efterforskningsarbejdet med udgangspunkt i cykelsporten et af foregangslandene for, hvordan man som national antidopingorganisation håndterer sådan en udfordring.

Danmark har også påvirket arbejdet med blodpasset, og hvordan vi håndterer bloddata. Det er også be-slægtet med efterforskningsområdet og de sofistikerede metoder. Vi har i ADD ansat en person med speciel indsigt og international ekspertise og på den måde taget blodpasset meget alvorligt på den nationale bane. På den internationale bane betyder det også meget, at man har ekspertisen.

Fascinationen af den gode præstation

Hvis vi skal se lidt fremad, hvilke opgaver, indsatsområder og udviklingspotentialer opfatter du som de vigtigste for ADD og dansk antidopingarbejde i fremtiden?

Jeg tror, at man skal have et skarpt fokus på konkurrenceidrætten. Økonomien og dermed også interesserne i sporten bliver kun forstærket. Ikke kun for den enkelte atlet, men også hele organiseringen omkring den enkelte atlet. Mange tjener penge på atleters gode præstationer. Der vil derfor altid være risiko for, at folk vil snyde med fx doping. Det skal vi håndtere.

Samtidig skal det være en balance, og det er der en enorm udfordring. Jeg ville være meget ked af, hvis man råber så meget vagt i gevær, at man mister fascinationen af idrætspræstationen. Vi skal stadig lade os imponere af flotte præstationer. Og vi skal kunne nyde det uden at sidde med forbehold og vente på, at vinderne bliver testet positive bagefter. Den balance er en udfordring: at modstå det øgede pres i forhold til incitamenterne til at snyde, samtidig med at man ikke skal ødelægge muligheden for at blive fascineret af og tro på den gode præstation. Det er der, jeg tror, den største udfordring er. Det er der, jeg ville sætte fokus.

Dialog og samarbejde

Det kræver en fælles indsats og et samarbejde at håndtere den udfordring. At man som antidopingorganisation ikke kun italesætter problemstillinger på området, og at vi skal bruge flere penge, men er med til at anviser, hvordan man i fællesskab kan arbejde med problemstillingen. Det tror jeg er rigtig, rigtig vigtigt. Og det er også et budskab i sig selv – at vi arbejder med problemstillingen. Det her er ikke noget, vi bekæmper – det er noget, vi arbejder med. Man kan ikke udrydde problematikken. Den erkendelse har stor betydning for, hvilket mindset man går til opgaven med, og hvilken indsats man gør.

Mit vigtigste budskab er at fokusere på dialogmuligheden i arbejdet for en renere idræt. At gå til arbejdet på en måde, så man som antidopingorganisation bliver betragtet som samarbejdspartner. Det er en udfordring, fordi man samtidig er kontrollerende myndighed og håndhæver af et regelsæt. Den balance skal man være ekstremt opmærksom på. Myndigheden skal selvfølgelig kontrollere. Det er en stor del af formålet med, at man er sat i verden. Men jeg mener, at antidopingorganisationen som helhed og i det internationale perspektiv skal stå for dialog og samarbejde. Man skal fokusere på dialogen på alle niveauer, fra de højere politiske luftlag, i samarbejdet med andre organisationer, i relationen til den enkelte atlet eller i mødet med den bekymrede mor. At være nogen man gider tale med.

Vi lagde stor vægt på, at motionsdopingproblematikken blev defineret som et fælles ansvar, der skulle løses via samarbejde. At definere det som et samfundsproblem, og dermed noget alle skulle være med til at løfte

Lone Hansen

Komplekse udfordringer forude

Hvilke udfordringer og begrænsninger ser du som de største for antidopingarbejdet i årene der kommer?

Det er nemt nok at sige, at der skal flere penge til området. Antidopingarbejde er meget omkostningstungt arbejde. Fx analysen af urin- og blodprøverne på laboratorierne. Men at en endnu bedre indsats kræver flere midler, er langt fra hele historien.

Det er fx i en antidopingmæssig sammenhæng en blivende udfordring, at der sker en kæmpe udvikling af produkter og måder at optimere menneskets præstationer – ikke kun i idrætsmæssig sammenhæng. Det er fx både medicinalvirksomheder og sundhedsforskningen, der arbejder med kroppens komposition, fedme-bekæmpelse og lignende. Også her er det væsentligt, at man samarbejder, og fx som antidopingorganisation gør opmærksom på, at nogle af de produkter, der udvikles i den gode sags tjeneste, kan have et meget fint liv på det sorte marked, hvor ikke kun syge mennesker har glæde af produkterne. Det er komplekst, men med den fornødne ekspertise i organisationen og med oplysning og dialog med fx medicinalproducenterne kan man drøfte, hvordan man i fællesskab håndterer udfordringen.

Idrættens

troværdighed står på spil

*Interview | Morten Mølholm Hansen,
direktør i Danmarks Idrætsforbund*

Du har haft en central position i DIF i ADD's 10 første år som selvejende institution, og du har også siddet i ADD's bestyrelse. Hvordan har du oplevet ADD's og DIF's samarbejde?

Samarbejdet mellem ADD og DIF har altid være ekstremt konstruktivt og forholdsvist gnidningsfrit. Og det er ikke altid en selvfølge mellem organisationer inden for idrætten. Vi har set det som vores rolle at bakke op om dopingbekæmpelsen og den enhed, der skal arbejde uafhængigt og troværdigt med området - både i ADD's bestyrelse og via DIF's rolle som anklagere og domsmænd i dopingsager. Vores eget bagland i form af specialforbund, de skal virkelig bakke op om antidopingarbejdet. Og det er ikke så selvfølgeligt, hvilket man også ser internationalt.

Hvordan har du oplevet den generelle holdning til antidopingarbejdet i Danmark, og hvilken betydning har den haft?

Jeg synes, at der generelt har været stor opbakning til arbejdet i Danmark både politisk og fra andre organisationer, og jeg mener, at det er en del af forklaringen på, at antidopingarbejdet i Danmark har kørt så godt. Uden at skulle tage æren for det, så tror og håber jeg også, at DIF's opbakning har bidraget til den generelt positive holdning til arbejdet. Jeg vil skyde på, at hvis du sammenligner med andre lande, vil du opleve både nationale idrætsforbund og olympiske komitéer have en mystisk rolle på det her område. I Danmark har vi generelt også været forskånet for forbund, som ikke har den rette holdning eller vilje til at håndtere området.

Troværdig og målrettet

Hvad har været ADD's vigtigste bidrag til antidopingarbejdet set med DIF-idrættens øjne?

Troværdighed. Det er ekstremt vigtigt for dopingbekæmpelsesarbejdet. Det, der alle dage har været dopingbekæmpelsens

udfordring generelt og internationalt, har været, om det har været troværdigt. Om der er nogen, der holder ting skjult, om man foretager kontrollen blot af legitimeringshensyn. Og den anden side af mønten: behandler man atleterne ordentligt? Vi har i Danmark i dag et troværdigt billede af, at vi mener antidopingarbejdet alvorligt, at ADD mener det alvorligt og har omverdenens og interessenternes respekt. Så man tror på, at store danske idrætspræstationer er ægte, når man ser dem. Det, synes jeg, er ADD's klart vigtigste bidrag. For alle mulige andre ting betyder ikke noget, hvis ikke man har et troværdigt ADD. Du får ikke en troværdig og ærlig idræt uden et troværdigt ADD. De to ting hænger sammen.

Hvilken udvikling har du oplevet, at dansk antidopingarbejde har undergået de seneste 10 år?

Vi er gået fra bred, mindre målrettet indsats til en langt mere fokuseret, intelligent og strategisk indsats. Og det er for mig at se den eneste rigtige udvikling. Der er helt klart stadig landvindinger at gøre, men det er blevet meget mere målrettet. Det har også betydet en nødvendig prioritering, så kræfterne bliver brugt på de virkelig betændte miljøer og i lidt mindre grad i de områder, hvor risikoprofilen er mindre alarmerende. Det er svære prioriteringer, og nogle vil føle sig forbigået, men det er det rigtige at gøre.

Kontrol og oplysning

Hvilke opgaver, indsatsområder og udviklingspotentialer opfatter du som de vigtigste for ADD og dansk antidopingarbejde i fremtiden?

Det er alfa og omega at udvikle målrettetheden endnu mere. At arbejde med den intelligente kontrol. Både ved hjælp af efterforskning, analysemetoder og det internationale samarbejde. Kan vi fx få nye gennembrud med analysemetoder, vil det betyde alverden. I det sekund der var forlydender om, at man kunne spore

Vi har set det som DIF's rolle at bakke op om dopingbekæmpelsen og den enhed, der skal arbejde uafhængigt og troværdigt med området *Morten Mølholm*

Vi har i Danmark i dag et troværdigt billede af, at vi mener antidopingarbejdet alvorligt, at ADD mener det alvorligt og har omverdenens og interessenternes respekt

Morten Mølholm

fx epo, havde det en effekt. Whereabouts og det biologiske pas har også gjort det sværere at snyde. Det er alle de ting sammenlagt, man skal videreudvikle.

De blødere områder skal også være der, men det er ikke dem, der gør forskellen på, om konkurrenceidrætsudøvere snyder eller ikke snyder. Det har vi også kunnet se i DIF og ADD's undersøgelse af cykelsporten. Det er en benhård kalkule af risikoen for at blive opdaget. Så derfor er kontrolindsatsen i bred forstand topprioritet på konkurrenceområdet.

På det bredere motionsområde spiller oplysning en langt vigtigere rolle end kontroldelen. Det ville jeg arbejde målrettet med at udvikle og forsøge at ramme nogle af de målgrupper, der er i farezonen der. Det er ikke verdens nemmeste arbejde. Og det indebærer også et samarbejde med andre sektorer end idrætssektoren, som kan være svære at engagere. Sundhedssektoren er jo slet ikke på banen på det her område. Det er lidt småirriterende.

Opbakning, omgangshøjde og retfærdighed

Hvilke udfordringer og begrænsninger ser du som de største for antidopingarbejdet i årene, der kommer?

Jeg ser især tre store udfordringer. For det første at sikre folkelig opbakning til antidopingarbejdet. Jeg er lidt overrasket over, at den moralske harme over at idrætsudøvere snyder deres kollegaer, og endnu værre ved deres snyd tvinger unge udøvere til at gøre ting mod deres vilje, kan ligge på et mindre sted, end det burde. Det er nemt nok at fordømme en eller anden spanier eller colombianer, men den afgørende prøve er, om vi er stand til at gøre det, når det er vores egne ømme tæer – når det er danske udøvere eller ledere. Fx når vi skal diskutere, om Bjarne Riis har en fremtid i dansk cykelsport. Eller Michael Rasmussen, da han i 2007 iført den gule trøje blev hældt ud af Tour de France. Det delte befolkningen, på trods af at folk godt kunne se, hvad manden havde gang i. Selv efter at han erkendte det, var der mange, der syntes, at det var rimeligt, at han kunne vinde Tour de France, "for alle de andre snød jo også, og så konkurrerer de på lige vilkår". Jeg er bekymret for, om der er ved at udvikle sig en ligegladhed.

Vi har faktisk medierne med os. De er optagede af problemstillingen, der er opmærksomhed på det og dopingkritiske ledere og kommentarer i langt de fleste medier. Men går du ind på fx Ekstra Bladets og BT's hjemmesider, vil du opdage, at de ikke har deres læsere med. I hvert fald ikke dem, der ytrer sig. Det bekymrer mig.

Det hænger måske sammen med ligegladheden i dansk cykelsport. Ikke i DCU men næsten alle andre steder, hvor holdningen til Bjarne Riis er: "Velkommen tilbage". Og det er ikke fordi, jeg er interesseret i en hetz mod Riis. Jeg må bare konstatere, at det er dokumenteret, at han har begået ekstreme ledelsesvigt. Hvordan kan man så inden for en sektor nærmest samstemmigt opfordre vedkommende til at komme tilbage? Det er ikke set i andre sektorer. Det er mystisk. Og det bekymrer mig, at der ikke er større moral og holdning på det her område. Det, synes jeg, er en udfordring for ADD.

For det andet er jeg bekymret for, at man halter for meget efter. Både i forhold til videreudviklingen af analysemetoder og andre værktøjer, men jeg synes også, at det det er ekstremt ærgerligt,

at apparatet omkring sags- og bevisførelse med fx mistænkelige værdier og efterforskning er ekstremt tungt. Sager og rapporter kan trække ud i årevis, og så står man tilbage med noget, hvor løbet er kørt. Det er en udfordring. Man vil altid komme lidt for sent, men det halter for meget bagefter, synes jeg. Jeg har desværre ikke en løsning. Også fordi der skal være retssikkerhed. Man skal være juridisk helt sikker.

For det tredje, synes jeg, at skævhederne mellem lande er et problem, fordi folk føler, at der er forskellig retfærdighed. Det er ekstremt dræbende, særligt fordi idræt er bygget meget op om retfærdighed. Det kræver en international indsats og et langt sejt træk. Det er svært, men vi skal stille større krav, og vi skal turde kritisere og indføre hårde sanktioner, fx i forhold til deltagelse og værtskab ved OL og internationale mesterskaber – det er et sprog, som de lande forstår.

Vi skal stille større krav, og vi skal turde kritisere og indføre hårde sanktioner, fx i forhold til deltagelse og værtskab ved OL og internationale mesterskaber – det er et sprog, de lande forstår

Morten Mølholm

Fra interessevaretagelse til samarbejde

Interview | Birgitte Nielsen, næstformand, DGI

Du har haft en central position i DGI i en årrække, og du har også siddet i ADD's bestyrelse. Hvordan har du oplevet ADD's og DGI's samarbejde?

Til at begynde med var der en diskussion i DGI, om man overhovedet skulle være en del af antidopingarbejdet. Det blev dengang opfattet som et eliteanliggende. Vi kan heldigvis i dag se, at det var en god beslutning at gå ind i arbejdet.

Arbejdet var dog i begyndelsen ikke uden sværdslag. ADD har været et af de få organer i idrætten, hvor alle idrætsorganisationer og dermed interesser har været repræsenteret – DIF, DGI, Team Danmark, Firmaidrætten og repræsentanter fra den kommercielle motionssektor. Det er en udfordring i sig selv. Men det har udviklet sig godt, og jeg vil sige, at det er gået fra hård kamp og interessevaretagelse til svært godt samarbejde.

Indledningsvist var det svært at brede dagsordenen ud til andet og mere end eliten. DGI ønskede at se på motionister ikke blot som et appendiks, men som en ligeværdig del af kerneopgaven. Det var en udfordring i begyndelsen. Men omvendt vil jeg også sige, at det er en naturlig rejse, når nogle organisationer har startet noget op, og andre er kommet til senere. Det har været en god udvikling, og fokus er med tiden kommet mere og mere på indsatsen og arbejdet med antidoping, som noget man var fælles om i ADD's bestyrelse, frem for de respektive organisationers behov. Det har været en kæmpe forløsning.

Hvad har set med DGI-idrættens øjne været ADD's vigtigste bidrag til antidopingarbejdet?

ADD's bidrag har dels været, at der er en bred indsats med kontrol og oplysning, der skal sikre, at de dygtigste inden for idrætten ikke ender i dopingmisbrug. Og så er ADD den instans i samfundet, der har et særligt ansvar for dopingområdet i det hele taget. Også når det gælder den brede oplysning ikke mindst i motionsområdet, hvor oplysning, samtale, dialog og enkelte kontroller er i fokus. Det er en fantastisk bred vifte af opgaver, der er løftet – lige fra eliteudøveren, til motionisten og til samfundssindet og den helhedsorienterede tilgang. Der er altid udviklingspotentialer, men det er lykkedes godt.

Dialog og struktur

Hvilken udvikling har du oplevet, at dansk antidopingarbejde har undergået de seneste 10 år?

Jeg vil fremhæve to væsentlige indsatser. For det første udviklingen fra alene at fokusere på kontrol i motionsområdet til et fokus på opsøgende besøg, samtale og kun kontrol der, hvor det er nødvendigt. Dialog og mere målrettet kontrol. Det har været en meget anderledes tilgang, en stor forandring og et kæmpe skridt i den rigtige retning.

For det andet en stor intern organisatorisk forandring, da de tre antidopingprogrammer for motion, konkurrence og elite blev lanceret. Der mærkede jeg en markant forandring. Programmerne gav en klarhed, rammer og struktur i forhold til forskellige indsatser

til forskellige målgrupper. Der er også forskellig økonomi forbundet med indsatserne i de tre forskellige miljøer, så den afgrænsning gav virkelig mening.

Helhedsorienteret indsats

Hvilke opgaver, indsatsområder og udviklingspotentialer opfatter du som de vigtigste for ADD og dansk antidopingarbejde i fremtiden?

Den samfundsmæssige udvikling om hvordan almindelige motionister og specielt ungdommen kan blive påvirket af misbrug på forskellig vis, skal man være særligt opmærksom på. Og så i den helt anden ende, den sofistikerede mulighed for at dope sig.

Udfordringerne kommer hele vejen rundt, og det er derfor også vigtigt med en indsats, der når hele vejen rundt.

Prioriteringer inden for forskning er simpelthen også så vigtige. At nogen er opmærksomme på, hvordan misbruget og kulturen omkring doping udvikler sig i befolkningen. ADD skal være med til at skubbe til den dagsorden og til hele dagsordenen vedrørende doping i en sundhedsmæssig sammenhæng.

Økonomi og troværdighed

Hvilke udfordringer og begrænsninger ser du som de største for antidopingarbejdet i årene der kommer?

Økonomien. ADD har fået en god økonomisk ramme i forhold til de nuværende prioriteringer, men antidopingarbejdet er ressourcetungt, og man kan gøre meget mere. Komme endnu bredere ud. Og oven i det kan efterretningsdelen blive endnu et dyrt værktøj, når det for alvor kommer op at køre. Men hvis vi mener antidopingindsatsen alvorligt, må man finde pengene til det fra politisk side.

Derudover er troværdighed afgørende for ADD. Man skal være knivskarp. Der skal kun én fejl til, at hele læsset vælter, og alt arbejdets troværdighed forsvinder. Derfor skal man ikke gabe over mere, end økonomien rækker til. Og det politiske

niveau skal sørge for at bakke op om arbejdet og give de rette arbejdsbetingelser. Men der skal lyde en stor ros til troværdigheden omkring ADD's arbejde, som aldrig er blevet eller har kunnet angribes. Organisationer er befolket af dygtige og kvalificerede medarbejdere, som har indgået i et tæt og konstruktivt samspil med en vedholdende og kompetent bestyrelse, som har udstukket klare linjer, for hvad ADD har skullet prioritere.

Dialog og mere målrettet kontrol i motionsområdet. Det har været en meget anderledes tilgang, en stor forandring og et kæmpe skridt i den rigtige retning *Birgitte Nielsen*

Birgitte Nielsen
ADD har fået en god økonomisk ramme i forhold til de nuværende prioriteringer, men antidopingarbejdet er ressourcetungt, og man kan gøre meget mere

Et årti med stærke partnerskaber og nye dagsordner

*Morten Brustad, branchedirektør i DFHO,
fitnesscentrenes brancheorganisation*

Der er tradition for at se både bagud og fremad i anledning af et stort jubilæum, og der er god grund til at gøre begge dele i forhold til ADD's vigtige arbejde. Ser man tilbage på de første 10 år af ADD's levetid, er det nemlig bemærkelsesværdigt, hvor central organisationen er blevet i forhold til at sikre sund og fair motion og idræt. På en kort årrække har ADD udviklet sig til at være et samlingspunkt og en stærk partner for alle os, der arbejder for et dopingfrit idrætsdanmark.

Samtidig er det tankevækkende, i hvor høj grad ADD har været med til at udvide perspektivet på dopingmisbrug i Danmark. Det er ikke mange år siden, at doping var noget, vi forbandt med elitesportsmænd i benhård konkurrence. Men de seneste år er der heldigvis kommet fokus på de helt almindelige motionister, som på den ene eller den anden måde ender i et dopingmisbrug.

Det er sket parallelt med, at ADD selv har bevæget sig fra primært at fokusere på idræt hen imod en bredere opfattelse af deres ansvarsområde – og dermed et bredere perspektiv på dopingproblemstillingen. Doping bliver et samfundsproblem, når det handler om almindelige borgere, som ender i et sundhedsskadeligt misbrug. Derfor skal vi i fællesskab tage hånd om problemet.

ADD har været en meget, meget vigtig part i forhold til at sætte fokus på motionsdoping. Vi har haft et stærkt partnerskab om at løfte dagsordenen, som betyder meget for DFHO's medlemmer og deres kunder. Og for os, som en relativt ny idrætsaktør, har netop det tætte og konstruktive partnerskab med ADD haft en enorm betydning. Samarbejdsaftalen med ADD var et stort og vigtigt skridt for os. Vi har sat stor pris på, at ADD har påtaget sig rollen som vært for fælles drøftelser blandt alle idrætsaktører og har reorganiseret sig for at kunne komme endnu tættere på vores medlemmer og deres hverdag.

Hvis vi skal se fremad, er der i mine øjne kun én retning, og det er et fortsat styrket ADD. Det bliver afgørende, at ADD er en partner, som kan samarbejde med alle. Det er den eneste måde, hvorpå vi kan sikre en stærk platform for bekæmpelse af dopingmisbrug i Danmark.

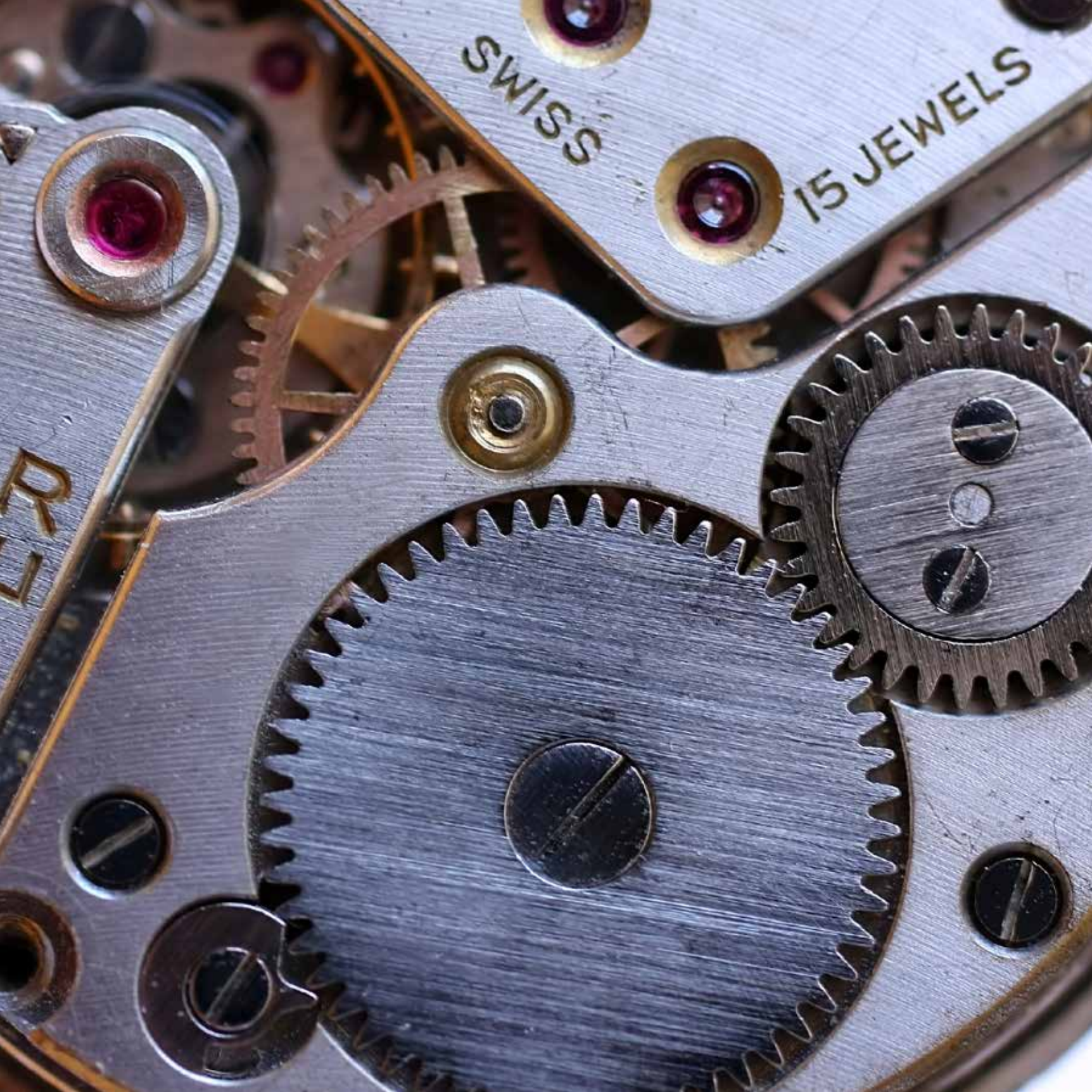
På en kort årrække har ADD udviklet sig til at være et samlingspunkt og en stærk partner for alle os, der arbejder for et dopingfrit idrætsdanmark

Morten Brustad

Doping bliver et samfundsproblem, når det handler om almindelige borgere, som ender i et sundhedsskadeligt misbrug

Morten Brustad

“Som et schweizisk urværk – det kører bare”

Interview | Jakob Larsen, direktør i Dansk Atletik Forbund

Hvordan har du oplevet ADD's og dansk antidopingarbejdes udvikling de seneste 10 år?

Jeg oplever, at kompetencen og tilgangen har været den samme i hele perioden, men jeg oplever også, at ADD er kommet til at spille en større rolle i offentligheden på grund af de ting, der sker omkring os. Der er et ønske om mere antidopingarbejde. Det tror jeg skyldes flere ting; dopingproblematikken bliver italesat og er generelt mere i fokus herhjemme end tidligere, vi har haft nogle højt profilerede dopingsager i Danmark, og så har Brian Mikkelsens engagement i antidopingarbejdet mens han var kulturminister, ikke mindst som vicepræsident i WADA, også haft en voldsomt positiv effekt.

Et kompetent og troværdigt ADD

Hvordan har du oplevet samarbejdet med ADD om antidopingindsatsen i dansk atletik?

Det er en fornøjelse at samarbejde med ADD. Selvom vi sjældent mødes med ADD af festlige årsager, er det en fornøjelse at møde en organisation, der fagligt er rigtig, rigtig kompetent, meget målrettet og apolitisk. Ingen sekundære dagsordener. Og det er egentlig sjældent, man møder det i idrættens verden og i Idrættens Hus. Det er som et schweizisk urværk – det kører bare.

Hvad har set med dine øjne været ADD's vigtigste bidrag til antidopingarbejdet?

En tro på at det kan lade sig gøre. Jeg oplever, at der er en tro på, at der er et system til bekæmpelse og information relateret til antidoping i Danmark, som faktisk har en troværdighed. Der er den der tro på, at det rent faktisk i Danmark er lykkedes at have en tilnærmelsesvis ren sport. Det oplever jeg, at ADD har en meget stor del af æren for.

Målrettet motionsindsats

Hvordan arbejder I med antidoping i Dansk Atletik Forbund – fx i forhold til både at favne eliten og motionisterne?

Vi er en sport, der forsøger at sælge os på, at vores sport er sund. Men vi har en bekymring og en begrundet mistanke om, at det her er en problemstilling, vi skal være over, når det kommer til doping. Vi skal kunne feje for egen dør, så det er et vigtigt indsatsområde for os.

Politisk ledelse betyder meget. Vi synes selv, at vi er så aktive, som vi kan være på den internationale politiske scene. Så der er en politisk indsats.

På eliteområdet har vi valgt at sige, at vores arbejde på det område varetages af ADD. Der gør vi ikke yderligere. Det er et strategisk valg – vi kunne disponere anderledes. Men det er et ressourcespørgsmål og en vurdering af, hvor vi kan gøre den største forskel. Og der har vi vurderet, at det er andre steder end i eliten, at vi reelt kan gøre en forskel.

Der hvor vi kan gøre yderligere, det er på motionsområdet. I forhold til motionisterne har vi i vores certificering af motionsløb anført, at der kan forekomme dopingkontrol. Det er primært et signal til arrangørerne om, at de er en del af et system, der er omfattet af regler. Det er nok den væsentligste indsats. I den direkte kontakt til arrangørerne spørger vi dem også, om de har svar på rede hånd, hvis pressen ringer. Hvad vil du svare? Har I gjort, hvad I kunne? Det er den måde, vi italesætter det på.

Og så har vi benyttet enhver mulig lejlighed til at kommunikere bredt ud, at det er blandt motionister i vores idræt, vi mener, at problemstillingen er absolut størst – i hvert fald i Danmark. Det er blevet taget vel imod, selvom der har været eksempler på

reaktioner i motionsløbsmiljøet, som var bange for, at det ville skræmme kunderne væk – hvilket vel i sig selv er ret sigende. Det kom noget bag på mig.

Hvorfor er det blevet nødvendigt med fokus på motionisterne – er det en udvikling i sporten, samfundet eller noget helt tredje?

På niveauet under eliten er jeg bekymret for, om jeg undervurderer dopingproblemets omfang. Der er flere elementer i det. For det første tror jeg, at jo længere væk vi kommer fra eliten, nærmer vores, og i øvrigt også andre idrætsgrene, sig et spejlbillede af, hvordan samfundet er som helhed. En mere udbredt anvendelse af forskellige præparater til en eller anden form for påvirkning af din krop, din mentale helse, eller hvad ved jeg. At man tager et eller andet, fordi man skal levere. Det er ikke længere nok bare at træne, drikke mælk og spise rugbrød. Der skal helst også noget kosttilskud på bordet, uanset om det så blot er placebo-effekt. Og så kan placebo-effekten suppleres med stærkere sager, der

rigtig virker. Og hvorfor skulle sporten også være anderledes end det omkringliggende samfund? Jeg fristes til at sige, at den befolkningsgruppe i Danmark, hvor doping er mindst udbredt, det er blandt eliteidrætsudøvere.

Det andet element er det øgede fokus på præstationsevnen. Der er et motionssegment for hvem, det at være aktiv ikke er motion. Det er mere end det. De er ude at konkurrere. På den måde træder der en mekanisme i gang, som vi også ser på eliteområdet ude i den store verden.

Og så tror jeg også, at doping altid har været der i større eller mindre omfang – vi er bare begyndt at tale om det. Vi har fået en anden opmærksomhed omkring doping, fordi der er begyndt at komme nogle tal for omfanget af dopingmisbruget.

Selvom vi sjældent mødes med ADD af festlige årsager, er det en fornøjelse at møde en organisation, der fagligt er rigtig, rigtig kompetent, meget målrettet og apolitisk *Jakob Larsen*

Tillid og kompromisløshed er afgørende

Hvilke tanker gør du dig om det internationale antidopingarbejde set i lyset af det antidopingarbejde, som vi i Danmark udøver over for den danske atletik-elite?

Jeg oplever ikke, at tilliden til det internationale antidopingsystem er imponerende. Tilliden knækker nok mest, fordi antidopingarbejdet juridisk set er så kompliceret at følge op på. Det er svært rent faktisk at få en test ført til en dom, som giver mening for omverdenen. Folk har ikke tid til eller magter ikke at sætte sig ind i, hvordan det her relativt komplicerede stof hænger sammen, og så får man nemt den opfattelse, at antidopingarbejdet alligevel ikke gør nogen forskel. Det er et stort problem. Det juridiske aspekt af antidopingarbejdet svækker tilliden til antidopingarbejdet helt vildt.

Hvilke udfordringer ser du som de største for antidopingarbejdet i årene der kommer – og hvilke løsninger?

Den teknologiske udvikling af stoffer og metoder vil formentlig fortsætte og fortsat udfordre antidopingarbejdet. Vi står derfor over for en udfordring i forhold til, om der er tilstrækkelig politisk

vilje til at arbejde for en renere idræt. Politisk kompromisløshed er afgørende. Er man fx villig til at nægte at stille op til stævner, hvor formodet doped udøvere deltager? Eller afskære dopingmæssige ”slyngelstater” fra være værter for internationale stævner? Det bliver derfor meget interessant at se, hvad der sker på det idrætspolitiske niveau fremadrettet, fx i de internationale specialforbund og på regeringsniveau verden over, for jeg tror, at det er der, kampen kan vindes. Men sjovt nok er der ikke så mange, der kigger på det politiske niveau og spørger, hvad har I gjort?

Jeg synes, at man fremadrettet skal prøve at kigge på et større samarbejde og interaktion mellem det politiske niveau i de danske specialforbund og ADD. Der er en mangelfuld politisk indsats fra de danske forbund, særligt i forhold til deres pres i retning af de internationale specialforbund. Hvis vi mener det her, så skal det politiske niveau op i gear.

Politisk kompromisløshed er afgørende

Jakob Larsen

Der er et motionssegment for hvem, det at være aktiv ikke er motion. Det er mere end det

Ståtoiletter, morgenvækning og whereabouts – i en god sags tjeneste

Interview | Kamilla Rytter Juhl, topbadmintonspiller

Du har som en af Danmarks bedste badmintonspillere indgået i ADD's dopingkontrolprogrammer i en årrække. Hvordan har det været at skulle afgive dopingprøver og opgive whereaboutsoplysninger?

Min allerførste kontrol var i Aalborg til en centertræning. Der var jeg cirka 15 år gammel. Det var meget specielt at skulle ind og tisse, og det er nok også derfor, jeg stadig kan huske det. Jeg var dødnervøs. Men de gik meget op i at forklare og lære os, hvordan processen er. Det var en god måde at lære det på, i stedet for at man fik sin første test til en eller anden turnering i Bulgarien fx. Det var en god førstegangsoplevelse og introduktion. Også fordi jeg var så ung, og de var så gode til at forklare, hvordan tingene hang sammen. Vi er blevet lært godt op hjemmefra.

Det er generelt en fornøjelse at blive testet i Danmark. Kontrollerne i Danmark, de går bare altid godt. Man kan nogle steder i udlandet opleve lidt af hvert. Nogle gange kan kontrollanterne ikke tale engelsk, og jeg har også oplevet at blive sendt ud på et ståtoilet. Der er mange sjove episoder, hvor man tænker: "Det sker bare ikke, det her".

Professionalisme

Hvordan har du oplevet samarbejdet med ADD og kontrollanterne?

Jeg synes faktisk, at det har været rigtig godt. Man skal selvfølgelig altid sørge for, at det ikke bliver for godt. Der skal også være en respekt for kontrollanterne. Men det har altid været et professionelt forhold, og jeg synes, at det er rart, at det er kendte ansigter. De kommer trods alt hjem i ens eget hjem og skal teste en. Morgenkontrollerne er nok de mest grænseoverskridende. Du bliver vækket, skal hurtigt op at have tøj på og lukke et fremmed menneske ind. Og hvis du ikke har nået opvasken, eller det roder lidt, så er der ikke noget at gøre ved det. Det må man acceptere. Men det er fedt, at de er professionelle omkring det.

Antidopingarbejde i udvikling

Hvilken udvikling har du som udøver oplevet, at dansk antidopingarbejde har undergået i dine aktive år?

Der er sket en kæmpe ændring. Jeg har været på toppen i snart 10 år. I dag foregår det med computere og app's, og det hele kører bare elektronisk. Det var noget helt andet for 10 år siden. Hvor man før fik en lille håndbog med det mest brugte medicin, går man nu ind på ADD's app og slår det op. Det er fedt. Det gør det bare meget,

Kontrollerne i Danmark, de går bare altid godt. Man kan nogle steder i udlandet godt opleve lidt af hvert *Kamilla Rytter Juhl*

I dag foregår det med computere og app's, og det hele kører bare elektronisk. Det var noget helt andet for 10 år siden

Kamilla Rytter Juhl

meget nemmere for os atleter. Fx når man står nede på apoteket, og de også er i tvivl om nogle næsedråber er på dopinglisten. Så kan man godt tænke, "åh nej". Det betyder også, at man ikke til kontrollen føler, at man sidder på det varme sæde og bekymrer sig om nogle næsedråber, eller hvad det nu måtte være, så det er fedt. Det giver en god tryghed.

Der er også kommet mange flere kontroller. Både urinkontrol og nu også blodprøver. Det var der overhovedet ikke tilbage i starten af min karriere. Selvom det bliver til en del kontroller på et år for mig, så er det den rigtige udvikling, hvis vi vil have en ren sport. Det at vi skal give en times whereabouts, er også en stor ændring. Det er selvfølgelig specielt, at antidopingmyndighederne ved, hvor jeg er en time hver dag. Men vi badmintonspillere accepterer whereabouts og dopingkontrol. Og jeg synes, at udviklingen er kommet i små steps, så jeg føler ikke, at det lige pludselig er blevet mega kontrolagtigt. Og så er det jo for en god sag. Så kan man

lidt nemmere forstå det og acceptere det. Også selvom man bliver vækket af dørtелефonen klokken seks om morgenen. Og så griner man lidt af hinanden til træning, når det er de andre, der bliver vækket om morgenen. Så der er en god tone omkring det. Selvom det kan være lidt irriterende, så er det på den anden side vigtigt, at vi har en ren sport. Og der er ikke så mange dopingtilfælde i badminton, og sådan skal det blive ved med at være.

Danmark i front

Hvordan oplever du indsatsen mod doping i Danmark i forhold til den internationale indsats?

Jeg har fornemmelsen af, at Danmark går forrest, specielt inden for badminton. Det synes jeg er fedt. Jeg tror også, at Danmark er langt fremme generelt i hele sportsverdenen. Men specielt i badminton kan jeg fornemme, at vi er et stykke foran de andre lande. I hvert fald i forhold til antallet af tests og grundigheden i forhold til whereabouts.

Det eneste man selvfølgelig som badmintonspiller stiller spørgs-målstegn ved nogle gange er, hvor godt bliver de udenlandske og specielt de asiatiske spillere testet? Det ved vi ikke. Og vi har heller ikke styr på, om de får lavet deres whereabouts. Det tænker vi hele tiden over. Der er altid en usikkerhed, om de tager noget. Det ville være møghamrende ærgerligt at finde ud af på et tidspunkt, at 20 af ens konkurrenter har taget doping. Det er svært at forestille sig, hvordan jeg ville reagere på det. Det ville være frygteligt for alt og alle, der har noget med sport at gøre. Det påvirker alle sportsgrene, når der er en sag om doping i sporten. Så tænker jeg ekstra meget over det.

Det ville være fedt, hvis man fik løftet de andre lande til et højere niveau, så man havde en fornemmelse af, at de udenlandske spillere bliver kontrolleret af et system, der kører lige så godt som i Danmark. Så man kunne få en følelse af sikkerhed for, at ens konkurrenter ikke tog doping. Det kunne være fedt. Jeg ved ikke, om det kan lade sig gøre. Hvis der fx var lidt mere åbenhed omkring det i de asiatiske lande. Jeg håber, at vi kan holde badminton fri for dopingsager så lang tid som muligt. Det er bare kedeligt for sporten, når der er dopingsager – når sporten bliver kendt på den måde.

Kamilla Rytter Juhl

Det ville være møghamrende ærgerligt at finde ud af på et tidspunkt, at 20 af ens konkurrenter har taget doping. Det ville være frygteligt

Jeg fik som 19–20-årig ambitiøs rytter at vide, at jeg skulle bruge doping, hvis jeg ville til Tour de France

Jörg Jaksche

Atleter forgår – systemet består

Interview | Jörg Jaksche, tidligere topcykelrytter

Du kørte stærkt i 90'erne og 00'erne og lavede flotte resultater, men du var også blandt de ryttere, der faldt for Operacion Puerto og blev nægtet start i Tour de France 2006. Du har siden indrømmet brug af doping. Hvorfor traf du beslutningen om at bruge doping?

Jeg ville være succesfuld med noget, jeg elsker. Jeg ville være succesfuld i Tour de France. Det er selvfølgelig min beslutning og mit ansvar, men på det tidspunkt oplevede jeg det ikke som min beslutning. Som ung rytter blev jeg fortalt af alle omkring mig, hvordan doping blev brugt i cykelsporten. De ansvarlige på holdene fandt i mig en ung sulten atlet, der ville til Tour de France. Jeg fik som 19-20-årig ambitiøs rytter at vide, at jeg skulle bruge doping, hvis jeg ville til Tour de France, at alle gjorde det, så det var ikke snyd, og at der næsten ikke var nogen risiko. Jeg var ikke stærk nok, så jeg gjorde det bare.

Og når man først begynder, er man en del af systemet – man accepterer systemet. Alle omkring dig er i det samme system. Man deler værelse, man deler køleskab til opbevaring af medicin – det er synligt, at alle doper sig.

Hvilke tanker gjorde du dig, mens dopingmisbruget stod på?

Det var ok, mens jeg brugte doping. Folk har en interesse i dig. Manolo Saiz og Bjarne Riis, de tog mig ikke, fordi jeg var en flink fyr, men fordi jeg cyklede hurtigt og måske kunne vinde. De var managere, der skulle levere resultater. Jeg skulle gøre, alt hvad jeg kunne for at vinde uden at blive knaldet. Der er mange interesser i systemet. Og så længe man er i systemet, er alt fint. Når man er ude af systemet, er systemet imod dig – de fleste gør alt, hvad de kan for at undgå at ende uden for systemet. Bliver man opdaget, siger man kun så lidt som muligt, så man kan beholde sit job, og så man ikke bliver en fyr som mig, der taler åbent om Omertaen og bliver udstødt af fællesskabet.

Hvad kunne have afholdt dig fra at bruge doping?

Havde doping ikke været en nødvendighed i topcykelsport, havde jeg ikke gjort det. Men i 1997-98, da EPO ikke var sporbar, var der ingen anden mulighed – hvis man ville være i sporten, måtte man acceptere systemet. I dag ville det måske have været en anden beslutning. Der er stadig udfordringer, men det er en anden situation end i 90'erne og 00'erne.

Systemet er nøglen

Hvad skal der til, for at vi kan forbedre indsatsen mod doping i sporten?

Jeg tror, at man skal se på systemet og ikke kun på udøverne. Udøverne er en del af et system, en struktur. Der er mange interesser i systemet og stærke personlige incitamenter. Udøverne er motiveret af succes og penge. Trænere og sportsdirektører bliver fyret, hvis de ikke leverer resultater. Sponsorerne er ingen Frelsens Hær, der tænker på sport og moral – de er der for PR. Sponsorer og regeringer vil have succes, og deres støtte afhænger typisk af antallet af medaljer og trofæer. De fokuserer ofte isoleret på resultaterne og har ikke nødvendigvis forståelse for konkurrencesituationen: Hvad er sandsynligheden for, at konkurrenterne er dopede? De "køber" eksponering og omdømme, og siger ikke nødvendigvis, at resultaterne skal være uden brug af doping. Det er ikke kun udøverne, der er skyldige, men det er dem, der bliver knaldet, imens systemet fortsætter. Det skal man ændre, hvis man vil forbedre indsatsen. Der vil altid være snyd i professionel sport, men man kan stadig optimere systemet og strukturerne, så det bliver sværere at fuske og lettere at træffe de rigtige valg.

De havde en interesse i en skandalefri cykelsport – det var ikke det samme som en dopingfri cykelsport

Jörg Jaksche

Nødvendigt pres fra uafhængige institutioner

Hvilken rolle mener du de nationale antidopingorganisationer spiller i at sikre en renere sport?

Det er vigtigt, at vi har WADA og nationale antidopingorganisationer som fx ADD. I spiller en vigtig rolle. Ellers ville vi hurtigt være tilbage til, hvor vi var for 10 år siden. I uddanner de unge generationer, så de forhåbentligt træffer de rigtige valg. Man skal også bare huske på, at selvom de unge er rigtigt uddannet, risikerer de på et tidspunkt i deres karriere at stå ved en skillevej, når de bliver konfronteret med folk fra det gamle system, som måske stadig gør tingene på en anden måde. Man er som ung udøver under indflydelse af et miljø med erfarne ryttere, trænere, ledere, læger, sponsorer og alle mulige andre, som kan have mindre hensigtsmæssige dagsordener. Det er vanskeligt.

Uddannelse og forebyggelse kan derfor heller ikke stå alene. ADD og jeres kollegaer kan lægge pres på ikke kun de udøvere, der snyder eller flirter med tanken om at gøre det, men også på hele det system, der er omkring dem, og som i nogle tilfælde tilskynder dem til at snyde. I cykelsporten er der fx stadig masser af repræsentanter fra det gamle miljø. Det tog lang tid at få udøverne til at forstå, at doping var en forkert vej. Jeg tvivler på, at fx alle sportsdirektører har forstået det. Hvis vi vil have en ren sport, skal

de hele tiden være under pres med fx kontroller, efterforskning og risikoen for at blive opdaget, så de overholder reglerne, eller så de laver fejl og bliver hældt ud af sporten. Jo større pres, jo bedre.

Og så mener jeg, at det er afgørende, at I skubber på udviklingen med at skabe uafhængighed i antidopingsystemet, blandt andet med uafhængige eksterne kontroller. UCI har fx tidligere selv stået for prøvetagning og har på den måde ikke været uafhængige. De havde en interesse i en skandalefri cykelsport – det var ikke det samme som en dopingfri cykelsport. Denne ikke-uafhængige konstellation gør sig stadig gældende i stort set alle andre internationale forbund i dag. Det er et problem.

Når man først begynder at bruge doping, er man en del af
systemet – man accepterer systemet

Jörg Jaksche

Man er som ung udøver under indflydelse af et miljø med erfarne
ryttere, trænere, ledere, læger, sponsorer og alle mulige andre, som
kan have mindre hensigtsmæssige dagsordener. Det er vanskeligt

Jörg Jaksche

Antidopingarbejdet er kun lige begyndt

Michael Ask, direktør i Anti Doping Danmark

Ildræt på topplan er benhård konkurrence, og mange udøvere verden over yder hver dag en kæmpe indsats for at blive så dygtige som muligt inden for deres disciplin. Derfor oplever de idrætsudøvere, som spiller efter reglerne også helt naturligt et enormt svigt, hvis det viser sig, at nogen af deres konkurrenter har opnået deres resultater ved ikke at overholde de regler, der netop skulle sikre, at konkurrencen foregår på lige vilkår.

Det er netop beskyttelsen af den ærlige og rene atlet, der er hovedformålet med antidopingarbejdet. Dopingreglerne er en del af idrættens regelsæt, lige så vel som der er linjer på en håndboldbane, der er net på en tennisbane, og ligesom der er regler for, at du ikke må tage med hænder i fodbold, medmindre du er udstyret med et sæt målmandshandsker. Det er rammerne, som enhver idrætsudøver skal holde sig inden for, som er lige for alle, og resten er så op til den enkeltes talent og træningsindsats.

Med vedtagelsen af UNESCO's konvention mod doping i sport i 2005 har dopingarbejdet for første gang historisk set kunnet sættes i strukturerede rammer, og de nationale antidopingenheder har sammen med de internationale idrætsforbund og det internationale antidopingagentur, WADA, siden da fået betydeligt flere og bedre redskaber i værktøjsskassen til at bekæmpe doping med.

Testmetoderne er kontinuerligt blevet bedre og mere sofistikerede, og vi vil i ADD også i fremtiden gøre vores bedste for, at risikoen for at man bliver taget i en dopingtest, hvis man snyder, til stadighed bliver større – ikke bare i Danmark men også internationalt. ADD er internationalt set langt fremme på dette punkt. Vi vil udnytte den position, erfaring og viden vi har for at fremme fair og sund konkurrence og træning til at hjælpe med at hæve niveauet yderligere i andre dele af verden og i alle idrætsdiscipliner for på den måde at skaffe lige vilkår for alle atleter uanset nationalitet.

Nye værktøjer

Men erfaringerne har vist, at dopingkontrol ikke kan stå alene i kampen for ren og fair konkurrenceidræt. Ikke mindst sager inden for den professionelle cykelsport gennem de senere år har vist, at systematisk indsamling af oplysninger om, hvordan og hvor doping misbruget foregår, er med til lede os i den rigtige retning og, som i sagen mod Lance Armstrong, skaffe os så mange beviser, at dopingsyndere kan blive stillet til ansvar, selv når der ikke foreligger en positiv dopingtest.

Med de nye WADA-regler gældende fra 2015 er de nationale antidopingenheder pålagt at øge indsatsen inden for efterretningsindsamling og efterforskning. ADD har allerede nogen erfaring i den disciplin. Lance Armstrong-sagen, som vores amerikanske søsterorganisation USADA havde gennemført mod US Postal-holdet, blotlagde en lang række forhold vedr. doping i international cykelsport. Det førte bl.a. i Danmark til sagen mod Michael Rasmussen, og der tegnede sig et mønster af systematisk dopingmisbrug inden for dansk professionel cykelsport gennem de senere år. I samarbejde med DIF nedsatte ADD således i 2013 en undersøgelsesgruppe, der skulle afdække dopingmisbruget i dansk cykelsport i perioden 1998-2015. Gruppen gennemførte over en toårig periode ca. 50 interviews af cykelryttere, ledere og andre med tilknytning til cykelsporten, hvilket udmøntede sig i rapporten "Doping i dansk cykelsport 1998-2015", der afslørede et massivt ledelsessvigt blandt ikke mindst toneangivende ledere i den nævnte periode. Undersøgelsen gav omfattende viden om strukturelle, økonomiske og kulturelle forhold inden for den professionelle cykelsport, som ikke er fremmede for at sikre en ren cykelsport. Den indsigt førte til en lang række anbefalinger til det internationale cykelforbund, UCI, og til WADA. Anbefalinger, som begge organisationer har modtaget meget positivt, og ADD er i skrivende stund i dialog med dem i forhold til, hvordan vores anbefalinger evt. kan blive implementeret.

Det er netop beskyttelsen af den ærlige og rene atlet, der er hovedformålet med antidopingarbejdet *Michael Ask*

Der er fortsat meget at tage fat på, hvis vi som samfund mener det alvorligt, når vi siger, at vi ønsker fair konkurrence og sund træning *Michael Ask*

Indsatsen mod doping er således ved at udvikle sig til en multi-disciplinær disciplin, hvor indsatsområderne ud over dopingkontrol, oplysning og forebyggelse kommer til at omfatte efterforskning, kommunikation og samarbejde med andre myndigheder, idrættens organisationer og meget mere.

Motionsdoping – et samfunds- og sundhedsproblem

Sidst, men ikke mindst, er vores indsats mod motionsdoping blevet et stadig større fokusområde for ADD. Som samfund har vi en forpligtelse til at hjælpe sårbare unge mennesker, der bliver lokket af løftet om "en perfekt krop på ingen tid" ved hjælp af dopingstoffer. Det er derfor med stor tilfredshed, at jeg kan konstatere, at en nylig evaluering fra Idrættens Analyseinstitut viser, at de fleste motionscentre synes, at vi med vores "dialog i øjenhøjde"-koncept er på rette vej. Med den fremgangsmåde kommer vi ikke blot ud i et motionscenter et par gange om året og tager et par medlemmer ud til dopingtest. Vi samarbejder med centrene om at løse dopingrelaterede udfordringer, blandt andet ved at sætte ind med målrettet doping-kontrol for at fjerne dårlige rollemodeller, som de unge ikke skal inspireres af, fra centret.

Jeg er overbevist om, at jo færre unge der kommer ud i et dopingmisbrug, desto mere sparer samfundet på langt sigt i reducerede udgifter til behandling for hjertekarsygdomme, skader på indre organer og psykiske lidelser. Desværre ofte de barske og sørgelige konsekvenser af et længerevarende dopingmisbrug. ADD vil derfor intensivere kampen mod motionsdoping yderligere.

Indsatsen i fitness- og motionscentrene kan dog ikke stå alene. Doping er et samfundsproblem, der har både sundhedsmæssige og sociale forgreninger, og det er et problem, som ADD ikke kan løse på egen hånd – det skal ske i samarbejde med uddannelsesinstitutioner, kommuner, sundhedsmyndigheder og mange andre.

Endnu 10 år med fart på

ADD kan se tilbage på de første 10 år, som en hektisk periode der har udviklet organisationen meget langt. Og samtidig kan jeg, med de opgaver der ligger foran os, allerede nu se, at vi går 10 mindst lige så spændende og travle år i møde. Antidopingarbejdet er stadig ungt, og der er fortsat meget at tage fat på, hvis vi som samfund mener det alvorligt, når vi siger, at vi ønsker fair konkurrence og sund træning. For landets dygtigste idrætsudøvere og alle dem som konkurrerer – men også for dem som motionerer i fx fitnessmiljøet. Jeg glæder mig til opgaverne, til samarbejdet med de mange vigtige samarbejdspartnere både i og uden for idrættens verden og til, sammen med resten af ADD's organisation, at arbejde for beskyttelsen af den rene atlet og for et dopingfrit samfund. Det er en hamrende vigtig opgave – og vi er kun lige begyndt.

Jo færre unge der kommer ud i et dopingmisbrug, desto mere sparer samfundet på langt sigt i reducerede udgifter til behandling

Michael Ask

